

གངས་ཅན་གྱི་གཞི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ (1993)

ཐོད་གྱི་སྐར་རྩེས་རིག་པའི་བྱང་འཕེལ།

ཐོད་ཕྱོག་ཏུ་རྒྱ་མཚོ།

འཕེལ་བའི་ཐོད་གྱི་སྐར་རྩེས་རིག་པའི་བྱང་འཕེལ་གྱི་ཚན།

མཚན་བྱང་།

བོད་ཀྱི་ངོ་མཚར་སྐར་ཚིས་རིག་པའི་བྱང་འཕེལ་མདོར་

བསྟུན།

མཚན་པ་པོ། ལྷོང་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚོ།

བོད་རྒྱལ་ལོ། ༢༡༩༠ ཟ࿍ེ་ལོ། ༢༠༡༩ ལོར་འཕུལ་དེབ་ཏུ་ཕབ།

བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྒྲིང་ངེས་དོན་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་ཚོགས་ཞིབ་

འཇུག་སྡེ་ཚན།

གཙོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཚུང་།

སློབ་སྟོན་པ། མཁས་དབང་བདེ་ལེགས་རབ་རྒྱས།

མཁན་པོ་ཚུལ་བྲིམས་དར་རྒྱས།

གཙོ་སྒྲིག་པ། བེ་རི་རིག་པའི་དོ་རྗེ།

བོད་རྒྱལ་ལོ། ༢༡༩༠ ཟ࿍ེ་ལོ། ༢༠༡༣ ལོར་འཕུལ་དེབ་ཏུ་ཕབ།

དབང་ཚད།

དེབ་འདིའི་དབང་ཚད་ཚུམ་པ་པོ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ཚོས་
སྒྲིང་རིག་མཛོད་དྲ་བར་ཡོད་པས། ཚོག་མཆན་མེད་པར་
བསྐྱར་དཔར་དང་སྐྱར་བཅོས་ཉེ་ཚོང་སོགས་བྱེད་མི་ཚོག་
པ་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔེ་དེབ་བྲིམས་ལུགས་ལྟར་ཡིན།

འབྲེལ་བ་བྱེད་ཡུལ།

Tashi Choeling Buddhist Center

1889 Fiddlestick Ln

Charlottesville, VA 22903 USA

Email: knd1@tcbc.org

Email: tcbc@tcbc.org

Website: www.tcbc.orgwww.rigzod.org

ཆེད་བརྗོད།

ཉེ་བའི་དུས་རབས་ནང་སློབ་གཞུང་འོག་གནས་ཤིང་སློབ་གྲོགས་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུས་དང་སྤྲོད་པའི་སྐབས་ལྷན་དུ་བཞུགས་ཏེ་མི་ལོ་ལྔ་ལྷག་གིས། ང་ཚོ་མིའི་
རིགས་འདིའི་ཉེན་རེའི་འཚོ་བའི་ཐད། སྤྱི་དངོས་པོའི་
དགོས་མཁོ་ལས་ནང་བསམ་སློབ་དགོས་མཁོ་གལ་ཆེན་དུ་
མཐོང་ནས། འདོད་རྗེས་ཅན་གྱི་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་བའི་སྒྲུབ་
ལྷན་དང་། རེས་འཛོགས་ཅན་གྱི་ཚན་རིག་གི་ལག་རྒྱུ་
ལྷན་འཛུགས་ཀྱི་ཁོར་ལུག་ལས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུ་ཉེ། འོད་
གྱི་ནང་བསྟན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ། ཚད་ངེས་ཅན་
གྱི་ཐོག་ནས་དོ་སྣང་དང་གདེངས་འཛོགས་བྱེད་བཞིན་པའི་
སྐབས་འདིར།

ང་ཚོ་གཞན་པོ་གྱི་ཐུགས་རྗེ་དང་བུམས་སེམས་ཀྱི་ཞི་
བདེས་ཐུགས་རྗེད་ཡོངས་སུ་གཏམས་པའི་སྟོན་པ་སངས་
ལྷན་གྱི་རྗེས་འཇུག་དགུས་མ་ཞིག་གི་དོས་ནས། རི་སྐད་
དུ། མ་དར་བ་རྣམས་སུ་དར་བར་བྱེད་ཅིང་། དར་

བ་རྣམས་དག་ཅིང་འཕེལ་བ་དང་། ཉམས་པ་རྣམས་
གསོ་རུས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷོན་
པ་མཚོག་དེའི་བསྟན་པའི་སྣང་པོའི་སྣང་པོ། ཐེག་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ དེས་དོན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་
རིང་ལུགས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆེས་དོ་མཚར་མད་དུ་བྱུང་
བའི་ལེགས་བཤད། དེས་དོན་མདོ་བཅུ། སྣང་པོའི་
མདོ་ལྷ་སོགས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འགྲེལ་
བ་སྐོར་གསུམ། ད་དུང་བསིལ་སྣོངས་ཀུན་མཐུན་ཉོན་
པ་བཞི་ལྟར། རྗེ་བཅུན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་རྒྱ་ར་རྒྱ་
ཐ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ། ཀུན་མཐུན་སྣོང་ཆེན་
རབ་འབྱམས། འཇམ་མགོན་སྐྱ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
སོགས་འཇམ་སྣང་སྤིལ་བོའི་ཕྱོད་དུ་ཉི་ཟླ་ལྟར་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པའི་འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་གསུང་རབས་ཁག རྗེས་དོན་སྣང་པོའི་དཔེ་ཚོགས་
{ ཞེས་པའི་ཚན་རྩལ་དཔེ་མཛོད་ཀྱི་སྟེགས་བུར་བཀོད་
དེ། འདོད་དང་ཐར་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་

བས། ཤེས་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྷགས་ཀྱིས་དགོངས་ཚུལ་
ཐད་ཀར་གསུང་ན། ང་ཚོས་འཕྲལ་དུ་བསྐྱུར་ཞིབ་དང་
དག་བཅོས་ཞུ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་ཡོད།

གང་ལྟར་སྲི་ནང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཅུང་འཛོམས་པའི་
གོ་སྐབས་ཐུང་ཐུང་ཞིག་ཐུང་བ་དེ་དམ་འཛིན་བྱས་

ནས། དཀའ་བ་དང་སྤངས་ཀྱིས་སྐབས་བདེའི་འཕྲལ་
དེབ་སྣ་མང་དེབ་གཟུགས་སུ་བཟོ་བསྐྱུར་བྱས་ཏེ། རིག་
མཛོད་དུ་བའི་ངོ་མཚར་འཕྲལ་དེབ་དུ་བཀོད་ནས། བྱིང་
ཚོར་རིན་མེད་དུ་སྤུལ་བ་ལགས་ན། དུས་རབས་འདིར་
ཕན་ཚུབས་ཤིན་དུ་ཆེ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ལེགས་བཤད་
འདི་དག་ལ་ཞིབ་དཔྱད་དང་། ཐུགས་དམ་ཉམས་བཞེས་
སྟོད་མེད་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་བཅས།
ངས་དོན་སྤིང་པའི་དཔེ་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་སྤྱིལ་པ་བེ་
རི་རིག་པའི་དོ་རྗེས། བོད་རྒྱལ་ལོ། ༢༡༣༥ བོད་
ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༡ ཟླ་ལོ་ ༢༠༡༡ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༤ ཉིན།

མཇུག་པ་ལོ་མཚམས་ལྗོད།

། དེང་རབས་བོད་ཀྱི་གྲྭ་བཙུན་སློབ་གསོ་བ་
དང་ཚོམ་པ་བོ་གྲགས་ཅན་སྟོང་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚོ་མཚོག་
ནི། 1974 ལོར་སི་ཁྲོན་རྩ་བར་སྐྱེས། སློབ་ཚུང་མཐར་
ཕྱིན་རྗེས་རབ་རྩ་བྱུང་སྟེ་སློ་མང་དགོན་ཆེན་གྱི་ཚོགས་
གྲུལ་རྩ་ལྷགས། ལོ་བཅུ་ཕྱག་སྟག་ལ་ཚོགས་དང་ཚོས་གྲུ་
ཆད་མེད་རྩ་ཕེབས། གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་སོགས་
དགོན་པའི་ཚོགས་འདོན་དང་བཅའ་བཟོ། ཐིག་རྩལ་
ཚོན། དབྱངས་བར་རྟ་སོགས་ཞིབ་རྒྱུ་ལྟ་བསྐྱབས་རྗེས་
སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་སོར་བཤེས་
མཁས་པ་མང་རྩ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྐྱགས་རིག་གནས་ཀྱིས་
བརྒྱས་པའི་གཞུང་ལྷགས་རྩ་མར་སློབ་གཉེར་གཤམ་མ་
བྱས། དགེ་འདུན་པ་སྟོང་ཕྱག་གཉིས་ལ་ཉེ་བའི་དབྱས་ལྟ་
བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཡོངས་རྫོགས་སློ་རྒྱགས་ལྟ་བུལ་
བས་ཨང་དང་བོའི་གསེར་གྱི་རྟགས་མ་ཐོབ།

སྤྱི་ལོ་1993ལོ་ནས་སྐྱབས་ལྷན་པུས་འབྲེལ་དུ་ཐེབས་ཏེ་
ཚུལ་རམས་པ་རྗེ་བསམ་འགྲུབ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ངེས་དོན་
དུན་དབང་དུ་མའི་སྐྱུན་སྐྱུར་སྤྱོད་ཚད་མཉམས་ནས་དོན་
རིག་པ། ཚུལ་དཀར་ནག་སོགས་ལ་སྐྱུངས་ཤིང་དབང་
ལུང་མན་ངག་གི་སྐོར་མང་དུ་གསལ།

སྤྱི་ལོ་1995ལོ་ནས་གངས་རྒྱལ་ཤེས་རིག་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་
སྤྱིང་ཆེན་མོའི་དགོ་ཆུན་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་བཞིན་
ཐེབས་ཏེ་ད་བར་དུ་འཆད་བྲིད་གྱི་ལས་ཁོ་ན་གཉེར་བས་
ཀུན་སྐྱོད་ལེགས་ལ་ཤེས་རིག་གིས་སྐྱུག་པའི་བུ་སྐོར་སྐོར་
སྐྱུག་སྐྱུག་བསྐྱེད་བསྐྱིངས་བྱས། ད་ལྟ་སྐོར་སྤྱིང་དེའི་རྒྱང་
འཛིན་དགོ་ཆུན་དང་སྐོར་གཙོ་གཞིན་པའི་འགན་བཞེས་
ཡོད། དབྱུར་དགུན་གྱི་ངལ་གསོའི་སྐབས་སུ་དགོན་སྡེ་
བརྒྱ་སྐྱུག་ཅམ་ལ་འཆད་བྲིད་དུ་ཐེབས་ཤིང་གཅིག་སྐྱིལ་
རྗེས་ཁང་སར་དགོན་དང་ལྷུང་མཚུ་རྗེས་ཁང་དམར་
དགོན་གཉིས་ལ་ལོ་ལྟར་ཆད་མེད་དུ་དཔེ་བྲིད་གནང་
བཞིན་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་1995ལོ་ནས་ཁོང་དང་གྲུ་བཅུན་སྟུན་ངག་པ་ཨར་
མའི་དགའ་བ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྐོར་གཉེར་
དུས་དེབ་ཐོག་མ་གྱུར་ཀྱུ་ཚུན་པོ་ཞེས་པའི་ལོ་དེབ་ཅིག་
གསར་སྤེལ་གནང་སྟེ་ཚོམ་པ་བོ་སྟོང་ཕྲག་ལྷག་ཅིག་གི་
ཚོམ་ཡིག་ཆེད་བཀོད་དང་གསར་སྤྱོད་སྐྱུག་ཐོགས་པ་དུ་
མ་བསྐྱེད་བསྐྱེདས་བྱས་པས་བོད་ཀྱི་ཚོམ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་
ཐད་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག

སྤྱི་ལོ་2004ལོར་རྩ་བ་ཁྲུལ་ནས་མཁས་དབང་དམུ་དགེ་
རིན་པོ་ཆེའི་རྗེས་དྲན་དང་འབྲེལ་ཏེ་གྲུ་ཀྱུ་ཚུན་པོའི་
ཚོམ་རིག་བྱ་དགའི་ཚོགས་ཆེན་དུ་ཞིང་ཆེན་སོ་སོ་ནས་མི་
སྣ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་བསྐྱུས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཚོམ་རིག་བཅོ་སྐྱོང་གི་
ཐད་ཞབས་སྤྱི་དྲོན་མོ་ཞིག་བསྐྱབས། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་
སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་སོགས་བོད་ཁྲུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཆེས་མང་པོ་
དང་བརྟན་འཕྲིན་ཁང་དང་རྒྱུད་བསྐྱུགས་ཁང་དག་གིས་
གདན་འདྲན་ཞུས་པ་བཞིན་ཉེ་བར་མཁོ་ཞིང་དུས་ལྷུ་
བབས་པའི་འཆད་བྲིད་ཡང་ཡང་གནང་བས་དགེ་སློབ་

དང་ཉམ་མཁན་གཞན་དག་གི་དགའ་བསུ་ཚད་མེད་ཐོབ།
སྒྲིབ་ཤེས་རིག་ལོར་བུའི་སློབ་སྦྱང་ནས་བོད་ཡིག་རྒྱ་
འཛིན་དག་ཅན་གྱི་འཛིན་གྲུ་ཐེངས་བཞིར་བསྐྱབས་པར་
འཆད་བྲིད་དག་ཅན་གྱི་འགན་ཁུར་ཞིང་སྤྱི་ལོ་2007ལོར་
མ་ཡུལ་རྩ་བ་ནས་གཟུང་འཁོར་གཉིས་ཙམ་ལ་དག་ཅན་
གསོ་སྦྱོང་འཛིན་གྲུ་ཞིག་བསྐྱབས་པར་དག་སློབ་བཞི་བརྒྱ་
ལྷག་འཆད་བྲིད་ལ་ཞུགས་པས་རྩ་བའི་སློབ་གསོར་ཕན་
འབྲས་སྒྲ་མེད་ཐོན་ཞེས་ཀུན་གྱིས་སྦྱང་བཞིན་ཡོད། ད་
བར་དུ་སློབ་གྲུ་དང་དགོན་སྡེ། རྫོང་དང་སྡེ་བ་སོགས་བརྒྱ་
ལྷག་ལྷག་ཅིག་གིས་གདན་འདྲེན་ལྟར་དུས་སྤུང་འཆད་
བྲིད་ལ་ཐེབས་པས་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་གྱི་ཕན་བསྐྱེད་
ཐོབ་ཅེས་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་ན་སྦྱང་།
བརྩམས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ་སྟུན་ཚུལ་ལེགས་བདུས་དུས་
རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྤྱིང་གཏམ་དང་། རྩ་བའི་སློ་
མང་དགོན་གྱི་གདན་རབས་ཆེན་མོ། ཤིང་བཟུང་པའི་
ཆེན་གྱི་ཉོགས་བརྗོད། མཛོད་དག་སྦྱང་བ་དགོན་གྲོང་

གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུས་པ། ལྷན་པོ་དང་རྣམ་ཏུ་བྱིས་ལྷུང་རྟགས་
དག་གསུམ་གྱི་བྲིད་ཐབས་དང་བྲུད་ཚོས་ལས་འཕྲོས་
ཏེ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་སྤྱི་བཤེད་པ། ལྷག་ཚེ་སྐད་ཆའི་ལང་ཚོ།
བོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་སྤྱི་རྣམ་སྲོལ་གསལ་འཇུག་དོགས་ཀྱི་ཟུར་
འདེབས་སྟོང་ཐུན་དག་གི་སྡེ་མིག་སྟུན་འགྲེལ་ཡང་གསལ་
སྐད་མངོན་ཀྱི་ཟུར་རྒྱན་དག་རིག་སྐྱུ་འབྲུལ་འབྲུགས་པའི་
ལྷགས་ལྟ། བཅོས་མིན་སེམས་ཀྱི་འཕར་སྒྲ། ཤར་འོད་
དགོན་གྱི་གདན་རབས། བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་
ཐེར་དཀར་པོའི་མཆན་འགྲེལ་དཔྱད་ལྟར་སྒྲ་བའི་འབབ་
སྟེགས། ཡང་དག་པའི་སློབ་གསོ། བོད་ཀྱི་སྐར་ཕྱིས་
རིག་པའི་བྱང་འཕེལ། སྐར་ཕྱིས་ཀུན་འདུས་ནོར་བུའི་
སྟོན་འགྲོའི་འགྲེལ་བ། རྣམ་ཕྱིས་ལས་སྟོན་འགྲོའི་སྐོར་
གསལ་བར་བཤད་པ་བཅས་པོད་བཅུ་ལྷག་དཔར་བསྐྱུན་
བྱས་བྱིན་ཅིང་། མངོན་བཟོན་གྱི་གཞུང་དང་དེའི་རང་
འགྲེལ། ལྷན་ཚེ་ལྷ་ཏིག་སྐྱུང་བརྒྱ་བ། བཤེས་སྤྱིད་རྒྱས་
བཤད་སོགས་པོད་བཅུ་ལྷག་ལྷག་ད་དུང་དཔར་བསྐྱུན་

བྱེད་རྒྱུར་སྣག་ཡོད།

གཞན་དཔུང་ཚེས་དང་སྟོན་ཚེས། ལྷག་ཚེས། རབྱབ་
གཞུང་། ལྷི་ཚོགས་སྤྱི་བརྒྱུད་སོགས་ཚེས་ཡིག་སྟོང་ཕྱག་
སྣག་ཅིག་བྲིས་པ་ལས་འགའ་རེ་ཡིག་རིགས་གཞན་དུའང་
བསྐྱུར་ཡོད། ཁོང་གིས་ཚེས་སྒྲིག་བྱས་པའི་དཔེ་ཆ་བརྒྱ་
ཕྱག་སྣག་མཆིས། རྒྱལ་ཡོངས་ཐེངས་གཉིས་པའི་གངས་
རྒྱན་རྟགས་མའི་ཚེས་ཡིག་གསར་ཚེས་ཀྱི་གསེར་ཀྱི་རྟགས་
མ་དང་། སྤུལ་བྱུང་དགེ་ཚུན། སྤུལ་བྱུང་ཚེས་པ་པོ་སོགས་
ཞིང་ཆེན་དང་ཁུལ་རིམ་པའི་བྱ་དགའ་ཆེ་ཆུང་བརྒྱ་ཕྱག་
སྣག་ཙམ་ཐོབ་ཚྭོང་། ད་ལྟའང་སྤྱི་བཞེད་མི་རིགས་སློབ་
གསོའི་བྱ་བཞག་དང་ཚེས་རིག་འཕེལ་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་
དུ་བྱགས་བྲེལ་ཤིན་དུ་ཆེའང་སློག་པ་པོ་དག་གི་སེམས་ཀྱི་
གསོས་སྟོན་དུ་བྱུར་བའི་ཚེས་ཡིག་སྣ་ཚོགས་ཆད་མེད་དུ་
སྤེལ་བཞེད་ཡོད་དོ། །

ཐོག་མར་དག་བ་སྒྲུབ།

མཚན་བྱང་།

༡༡། ། བོད་གྱི་དོ་མཚན་སྐར་ཕྱི་ལ་རིག་པ་འདི་
བྱུང་འཕེལ་མ་དོར་བསྐྱུལ།

ངེས་བསྐྱུལ།

དེ་ཡང་ངེས་སྐར་དུ་རྗེ་ཞུ་ལོ་ཚུ་བ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས།

སྐར་ཕྱི་ལ་སྐར་དག་སྐབ་སྐྱོར་དང་། །

མངོན་བརྗོད་སྐྱོས་གར་འདི་སྐྱུ་ལ། །

རིག་གནས་སྐྱུ་ཞེས་འཕགས་ཡུལ་ན། །

གྲགས་པའི་བ་དན་རྒྱང་སྐར་སྐྱོག།

ཅེས་གསུངས་པ་སྐར་སྐྱོར་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལ་རྣམ་

གངས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ལས། རྒྱ་བོད་སྐྱོན་

ཕྱོན་མཁས་པ་དག་གིས། །གངས་གྱིས་རིག་པས་གཞལ་

ཏེ་དོ་མཚན་བར་སྐྱོན་པ་ཕྱིས་གྱི་རིག་པ་དང་། །འཕེལ་སྐྱུ་

ཅན་ཀུན་འདུན་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་སྟོན་པར་དངགས་པའི་
རིག་པ། རྣམ་པར་དང་ཡང་བའི་ཡི་གེ་བསྐྱར་བ་དང་སྤྱིལ་
བའི་སྒོ་ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྤེལ་བའི་སྤེལ་སྒྲོར་གྱི་རིག་
པ། ལམ་གཅིག་དོན་དུ་མར་འཇུག་པ་དང་། དོན་གཅིག་
ཉིད་ཀྱང་མིང་གི་ནམ་གངས་དུ་མས་མངོན་པར་བརྗོད་
པའི་མངོན་བརྗོད་གྱི་རིག་པ། ལམ་དོ་འཇིག་པ་དང་།
བཞད་གད་དང་། སྐད་དུ་མ་གཞན་དུ་བསྐྱར་བའི་སྒོ་ནས་
འགོ་བ་དགའ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོས་གར་གྱི་རིག་པ་བཅས་
ལ་རིག་གནས་ཚུང་བ་ལྟ་ཞེས་འབོད་ཅིང་། གནས་སྐབས་
མཁས་པའི་གོ་འཕང་དང་མཐར་ཐུག་ཐམས་ཅད་མཁྱིལ་
པའི་གོ་འཕང་འཕྲོག་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞུང་དེ་
དག་ལ་མཁས་པར་སྐྱེས་རྗེས་གཞན་དག་ལ་འང་ཆེས་
ཆེར་འཆད་ཅིང་སྤེལ་བར་བྱེད་དོ། །
བར་དུ་དགོ་བ་གཞུང་།

དེས་ན་སྐབས་སུ་བབས་པའི་བཤད་བྱ་ནི། གཟའ་དང་
རྒྱ་སྐར་གྱི་རྒྱ་བ་དང་ཚོས་ཉིད། དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་དང་
ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། རུས་བཞིའི་འགྱུར་ལྡོག་དང་སྤྱི་སྡོད་གྱི་གསང་
བ། རང་བཅུད་གྱི་བདེ་སྤྱུག་དང་དར་རྒྱུད་སོགས་ཞིབ་ཏུ་
སྟོན་པའི་སྐར་རྩིས་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྐར་རྩིས་ཤེས་
ན་གྲངས་ལ་མི་སྟོངས་ཞེས་སྟོན་བྱོན་མཁས་པའི་གསུང་
སྟོན་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་སོ། ། སྤྱིར་གཙུག་ལག་རྩིས་
གྱི་རིག་པ་ཞེས་པ་སྤྱི་མིང་དང་སྐར་རྩིས་རིག་པ་ནི་དེའི་
བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན་ལ། སྐར་རྩིས་རིག་པ་ལའང་རུས་དང་
གནས། གསུང་བ་བོ་དང་གསུང་བའི་དགོས་པ། གསུང་
ཡུལ་དང་འཆད་སྤེལ་བྱེད་སྤངས་སོགས་གྱི་སྟོན་ནས་མང་
རུ་ཡོད་ཅིང་། ཐོམས་གཤེས་གྱི་དབང་གིས་རང་ཅག་བོད་
པ་རྣམས་གྱིས་མཉམ་མེད་ལྷ་ཀྱའི་རྒྱལ་བོས་སྐྱ་སྐྱ་ངན་ལས་
འདའ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་གྱི་ཚུལ་རུ་གསུངས་པའི་དཔལ་
རུས་གྱི་འཁོར་ལོ་ནས་བསྟན་པའི་རྩིས་ཁོ་ན་ལ་སྐར་རྩིས་

ཞེས་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་འབོད་པ་འདི་གཅིགས་སུ་འཛིན་
ནོ། །

དེའི་སྤྱིར་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟའི་
ཁོངས་སུ་རིག་གནས་ཚུང་བ་ལྟ་བོ་བསྟུ་ཆེ་སྐར་རྩིས་བཟོ་
རིག་པའི་ཁོངས་སུ་བསྟུས་མོད། ཡོངས་བྲགས་སུ་སྐར་རྩིས་
ནང་དོན་རིག་པའི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བའི་གནད་ཀའང་དེ་
ཡིན་ནོ། ། གངས་ཅན་བསེལ་མོའི་སྟོངས་ཀྱི་གཙུག་ལག་
རྩིས་ཀྱི་རིག་པ་ལ། བོད་རང་ས་ནས་སྟོན་བྱོན་ཡབ་མེས་
མཁུན་དཔྱོད་ཅན་དག་གིས་རྒྱན་རིང་འཚོ་བའི་ཉམས་
སྟོང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གསར་བཏོད་བྱས་པའི་མི་རིགས་རང་
བཞིན་ཅན་གྱི་གནམ་རིག་སྐར་རྩིས་དང་། རྒྱལ་ཁབ་དང་
མི་རིགས་གཞན་ནས་ནང་འདྲེན་བྱས་པའི་རྩིས་ཀྱི་རིག་པ་
བཅས་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དོ། །

དང་པོ། གནམ་རིག་སྐར་རྩིས།

དང་བོ། རིག་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་
བོད་ཀྱི་བྱུང་མིན་གནས་རིག་སྐར་རྩིས་གསར་བཏོད་བྱས་
ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་གནའ་སྐ་མོའི་དུས་སུ་འགྲོ་བ་མི་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་
རྒྱས་དང་མཚུངས་པར་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ནར་
ཆེར་མ་སོན་པའི་སྐབས་དེར། ངལ་རྩོལ་བྱས་པའི་ཉིན་
གྲངས་སམ་ཕན་ཚུན་རོགས་རེས་བྱས་པའི་ལས་གྲངས་
སོགས་ཐོག་མར་ས་ལ་རི་མོ་འབྲི་བའི་ཐབས་ཤེས་སྤྱད་དེ་
ངོས་བབྱང་ཞིང་། ལྡང་དང་བརྩའི་བར་ཀྱར་རྟགས་འདི་
འདྲ་Xབཏབ་པའམ། ཡང་ན་གཅིག་གྲངས་རྗོད་དང་བརྩུ་
གྲངས་ཤིང་གི་བྱུང་པར་སྤྲོས། རིམ་གྱིས་རྗོད་དང་ཤིང་གི་
སྤོང་བ་ལྟ་བུ་བཟོས་ཏེ་རྩིས་རྒྱག་པའམ་ཤིང་ལ་བུ་ག་
བཏོད་དེ་རྩིས་རྒྱག་པ་སོགས་ཉིན་གྲངས་བརྩི་བའི་རྩིས་
རིག་གི་སྤྱི་བུ་གུ་ཐོག་མར་བསྐྱུན་པར་བྱས་སོ། །
དེ་ནས་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་དང་བཟའ་བཏུང་གཡོ་

སྒྲོལ་སོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ངེས་གཏན་ཡོད་ཆེད། རང་ཉིད་
གནས་སའི་རི་རྩེ་དང་བྲག་རྩོ། ཁང་བ། ས་འབྲུང། ར་བ་
སོགས་ལ་ཉི་རྟགས་བརྒྱབ་སྟེ་ཚོད་འཛིན་པའི་རིག་པ་རྟེན་
ཁུང་པར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལག་པའི་མཐེ་བོད་གི་གཉེར་མ་
དང་བོར་རྩ་འཇག་མ་རྐང་གཅིག་བཅུགས་ཏེ་དེའི་གྲིབ་
གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་ཚོད་སྐྱ་སྐྱེ་ངོས་བཟུང་བ་ཤིན་
ཏུ་བྲག་པོ་བྱུང་ཞིང་། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་སུ་ད་དུང་
ཡང་ཉི་རྟགས་འདི་བེད་སྒྲོལ་བྱེད་མཁན་ཡོད། ཉི་རྟགས་
དཔེ་རིས། ཉི་འོད་མི་གསལ་བ་དང་མཚན་མོའི་སྐབས་
སུ་སྒོས་སྒོན་པ་དང་ཚུ་ལ་ཚད་བྱེད་པ་སོགས་དུས་རྟགས་
རིགས་མང་བོ་གསར་བཏོད་བྱས་པ་ལས། ཚུང་ཚད་མཐོ་
ཞིང་སྐྱ་རྩལ་གྱི་རང་བཞིན་སྣན་པ་ནི་དོའམ་རྩ་ཁོག་གི་
ནང་དུ་ཚུ་སྐྱགས་ནས་སྒོལ་གྱི་ཞབས་སྐྱབས་སུ་ཁུང་བུ་ཚུང་
ཚུང་ཞིག་བཏོད། དེ་ལས་ཚུ་ཐིགས་འཇག་པའི་ཚད་རྒྱལ་
བའི་ཤིང་རྟགས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་ཚུ་ཚོད་ཀྱིས་ཉིན་མཚན་དང་
སྐྱ་དོ་སྐྱེ་དོ། མཚན་གྲུང་མཚན་སྐྱད་སོགས་དུས་ཀྱི་ཁུང་

པར་ལེགས་པར་ངོས་བཟུང་བ་ལ་དུས་ཉུགས་ཚུ་ཚོད་ཅེས་
བྱ་སྟེ། ཚུ་ཚོད་དང་ཚུ་སྤང་། དབྱུ་བྱུ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྣང་གྱང་།
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ངོ་། །

ཡང་ཉི་ཟླ་དམར་ལྷག་ཕུར་སངས་སྟེན་ཏེ་གཟའ་བདུན་
ལ་བརྟེན་ནས་བདུན་ཚོགས་བཅི་སྤངས་ཤིག་སྟོལ་བཏོད་
པ་ནི། མིའི་སྤྱི་གཙུག་གི་སྟོར་འབྲིལ་༡གྱི་དབྱིབས་འདྲ་བ་
དེ་གཟའ་དང་པོ་ཉི་མ། སྤྱི་གཙུག་སྟོར་འབྲིལ་གྱི་དབྱིབས་
དེར་དཔྲལ་བའི་སྟོར་དབྱིབས་འཐེན་པ་༢གཟའ་གཉིས་པ་
ཟླ་བ། དཔྲལ་སྟོར་ལ་མིག་གི་དབྱིབས་འདྲ་བ་༣འཐེན་པ་
གཟའ་གསུམ་པ་མིག་དམར། རྣ་བའི་དབྱིབས་འདྲ་བ་༤དེ་
གཟའ་བཞི་བ་ལྷག་པ། ལྷའི་ཁྲག་པའི་དབྱིབས་འདྲ་བ་༥
དེ་གཟའ་ལྷ་བ་ཕུར་བྱ། ཁའི་དབྱིབས་འདྲ་བ་༦དེ་གཟའ་
རྒྱག་པ་པ་སངས། མ་ལེའི་དབྱིབས་འདྲ་བ་༧དེ་གཟའ་
བདུན་པ་སྟེན་པ་བཅས་སུ་ངོས་འཛིན་བྱས་སོ། །

ཚུལ་འདི་ལ་བསམ་ན་བོད་ཀྱི་ཨང་ཡིག་དེ་ད་ལྟའི་ཨ་

རེ་བཏགས་ཡོད་དེ། ཀྱུ་ཚུ་ནག་ལམ་ནག་འབྲི་བོ་ཐོ་ཁ་སེ།
མཐག་རི་རྒྱ་ཐང་སྡོན། འབྲི་བ་རི་སྡོན་ཐང་སྡོན། འབྲི་བ་རྒྱ་
སྡོན་ཚུ་སྡོན། འབྲི་བ་ཁ་ཐེར་ཅིག་ཅིག་ཡོས་ཁ་ཐོ་ནས་བཟ།
འབྲི་བ་ཤིང་ལོ་རྒྱུང་འབྲི། འབྲི་བ་རྒྱ་ཐང་འབྲི།
ཀྱུ་ཚུ་ཁར་དར་ཆག་ཀྱུ་ཚུ་ཁ་བཟུང་སྡོན་ཆད། ཀྱུ་ཚུ་ལ་ས་
གས་དོ་གད། ཅེས་བརྗོད་དེ། དོན་མཐུན་གྱི་མིང་བཏགས་
པ་གཞན་དང་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ། །

ནག་ཅིས་དང་རྒྱ་ཅིས་སོགས་གཞུང་གཞན་དག་ཏུ་སྒྲིག་
ལྟས་ལོ་འགོ་འཛིན་པ་ལས་བྱ་ལྟས་ལོ་འགོ་འཛིན་པ་ཞིག་
ཡི་ནས་མེད་མོད། བོད་གྱིས་བྱ་ལྟས་ལོ་འགོ་འཛིན་ཅིང་
། ལྟ་བུ་རེ་རེ་བོད་རང་གི་གནས་བབས་དང་མཐུན་པའི་
མིང་བཏགས་ཤིང་དག་རྒྱུན་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་འདིས་བོད་
མི་རིགས་ལ་རང་རྒྱ་འཕེལ་བའི་གནས་རིག་སྐར་ཅིས་ཤིག་
ཡོད་པ་བདེན་དཔང་བྱེད་ཐུབ།
བོད་གྱི་བྱུང་ཚུ་དང་སྡོན་པའི་རིག་པའི་བཏགས་བབས་
གཞན་དང་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གནའ་མིའི་

ངག་རྒྱུན་དུ། ལྷོ་རུབ་སློན་པའི་དུར་ས་ཡིན། ། ལྷོ་ཤར་
སློན་པའི་མ་ཡུལ་ཡིན། ། ཞེས་ལྷོ་རུབ་དུ་སློན་མང་ཡང་
ལྷུར་དུ་ཡལ་འགོ་ལ། ལྷོ་ཤར་དུ་སློན་པ་ཡོད་ན་དུངས་
དགའ་ཚུལ། ཡང་། ལྷོ་སློན་ནག་པོ་ཚུ་བྲིད་ཡིན། ། ཞེས་ལྷོ་
ཕྱོགས་ཀྱི་སློན་པར་ནག་མདོག་བབས་ན་ཆར་འབབ་པའི་
སྐྱེས་ལྷུས། ལྷོ་སློན་བྱང་ལ་རྒྱ་ན་བྱང་ལྷ་གཡག་ཞེས་བོའི་ར་
ཙ་སྤང་། ། བྱང་སློན་ལྷོ་ལ་རྒྱ་ན་ལྷོའི་ཙན་དན་སྤོང་བོ་མེ་
དུ་འབར། ། ཡང་ན། ལྷོ་སློན་བྱང་ལ་ཕྱོགས་ན་བྱང་གི་རྒྱ་
མཚོ་དུ། ། བྱང་སློན་ལྷོ་ལ་ཕྱོགས་ན་ལྷོ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱམ་
ཞེས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སློན་པ་བྱང་དུ་རྒྱ་བའི་ཚེ་ལྷུར་དུ་ཆར་
ཚེན་འབབ་པ། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སློན་པ་ལྷོ་དུ་རྒྱ་ན་ལྷུར་བར་
གནམ་གཤེས་དུངས་ཤིང་ཉི་འོད་འཚོར་བ། ཡང་། སློན་
པ་ཁ་སེར་གཏིང་ནག། སང་དང་སེར་བའི་གཞི་མ། ། ཞེས་
སློན་འདབས་ཀྱི་མདོག་དམར་སེར་དང་དཀྱིལ་ནག་ན་
སེར་དྲག་འབབ་པ། ཡང་། རུབ་ལྷུར་བ་ཙམ་ཞིག་སྤྲེས་
པ་ལས། ། ལྷོ་ར་འགྲམ་ཙམ་ཞིག་སྤྲེས་ན་བཟང་། ། ཞེས་

རུབ་སྐྱོགས་ན་སློན་མེད་ཀྱང་གནམ་གཤིས་དྲངས་པའི་
ངེས་པ་མེད་ལ། ལྷོ་སྐྱོགས་ན་ནམ་མཁའི་སློ་མདངས་
ཅུང་ཅམ་མཐོང་ནའང་ལྟུང་དུ་གནམ་གཤིས་དྲངས་ངེས་
པ། ཡང་། བརྒྱད་ཆད་དགུ་དྲངས་ཞེས་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད་
ཉིན་སློན་པ་ཐར་ཐོར་དུ་གྱུར་ན་ཆོས་ཉེར་དགུར་གནམ་
གཤིས་ལེགས་ངེས་པ། ཡང་། དགུང་སྤྱོད་ཉིན་དམར་
ཚུ་ཡིན། ། དགུང་སྤྱོད་ཉིན་དམར་མེ་ཡིན་ཞེས་སྤྱོད་
མཆོམས་སློན་མང་ན་སྤྱོད་ཆར་འབབ་ངེས་པ་དང་། སྤྱོད་
དྲོར་མཆོམས་སློན་མང་ན་སྤྱོད་ཉིན་གནམ་གཤིས་དྲངས་
ཤིང་ཉི་འོད་དྲོ་བ་སོགས་ནམ་མཁའི་སློན་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་གནམ་གཤིས་བརྟག་པའི་རིག་པ་དོ་མཆོར་བ་དུ་མ་
བྱུང་། ཡང་། འཇའ་སྤང་ལ་བྱུག་ན་སྤང་དོལ་དོལ་བར་དུ་
ཚུ་ཡོད། འཇའ་ཚུ་ལ་བྱུག་ན་ཚུ་སྐམ་སྐམ་བར་དུ་ཐན་པ་
ཡོད། འཇའ་རི་ལ་བྱུག་ན་ཆར་མེད་ལ་ཐན་པ་ཡོད། ཅེས་
པའི་སློམ་ཆོག་དང་། འཇའ་ཤར་ལ་བྱུག་ན་ཉི་མ་འཆར། །
འཇའ་རུབ་ལ་བྱུག་ན་ཆར་བ་འབབ། ། འཇའ་སྤྱོད་ཤར་

ན་ཆར་བ་འབབ། ། འཇའ་ཕྱི་དྲོར་ཤར་ན་གནམ་གཤིས་
དུངས། ། ཞེས་དང་། འཇའ་འོད་ཀྱི་སྒྲི་གཅིག་ཚུ་ལ་བྱུག་
ན་མི་འགྲུང་བར་ཆར་བ་འབབ་པ་དང་། སྒྲི་གཉིས་ཚུ་ལ་
བྱུག་ན་ཆར་བ་འབབ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་ལྷུང་དུ་ཐིང་འགྲོ་
ཞེས་གོང་གི་སྒྲི་མ་ཚོག་དང་ཚུང་མི་མཐུན་པའི་ངོས་འཛིན་
སྟངས། ཡང་། མཚན་མོར་འཇའ་ཤར་ན་རྒྱལ་ཁམས་ལ་
ཐིང་འབྱུག་བྱུང་སྟེ་ཁ་འཐོར་དགུ་འཐོར་དུ་འབྱུར་བ་དང་།
ནད་དང་ལྷ་གི་འོད་བའི་སྒྲི་སྟེང་སྟེང་ལ། གདུགས་དང་
རྒྱལ་མཚན། ཤིང་རྩ་དང་འཁོར་ལོ། དཔལ་བེའུ་སོགས་ཀྱི་
རྣམ་པའི་འཇའ་ཤར་བའམ་དགུན་དུས་སུ་འཇའ་ཤར་ན་
ཡུལ་ཁམས་བདེ་ཞིང་ལོ་རྟོག་ལེགས་པ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་
འབྱུངས་པ་སོགས་དགེ་བའི་སྟེང་གི་མཚན་མར་ངེས་པ།
ཁ་དོག་སྒྲི་ཚོགས་ཤིང་རིམ་པ་དུ་མའི་འཇའ་ཚུ་ལ་ཤར་ན་
ཡུལ་དེར་ཆར་ཆེན་འབབ་པ། མགོ་ཐོད་དང་། དབྱུག་རྟོ།
ཚུ་སྒྲིན་དང་རུས་སྟེང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་འཇའ་ཤར་ན་
མི་ཚུའི་འཛིགས་པ་དང་། ནད་དང་ལྷ་གི་འབྱུང་བའི་སྟེང་

སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་ལོ་གསུམ་རྒྱུ་རིང་འཚོ་བའི་ཉམས་ལྗོངས་
ལས་ཐོན་ཞིང་ཚན་རིག་གིས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་དཀའ་
བའི་འཇའ་ཚོན་ཤར་སྤངས་དང་། གཞན་ཡང་འཇའ་ཤར་
ཡུལ། ཤར་དུས་སོགས་ཀྱི་རིག་པ་གཅིག་བྱའང་བརྗོད་
མཐའ་མེད་པ་ཡོད་དེ། བེ་དཀར་ལས། སྤྱི་དགོང་གུང་དྲོ་
མི་མཉམ་པ། ། འཐིབ་དྲངས་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་རུང་། །
རྒྱང་པོ་ཆེ་ཞིང་ཁ་བའབབ། ། དེ་རྗེས་མཚོ་རྒྱངས་རྩ་ལ་
ཤར། ། ཆར་བ་མི་འབབ་ཐན་པ་ཆེ། ། ཞེས་དང་། བམ་
མཁར་འཇའ་སྒྲིན་འོད་ཆགས་ལ། ། ས་ལ་ཞག་དང་རྒྱངས་
ཆགས་ཤིང་། ། ཉི་མ་ན་ཆར་བཏགས་པ་ན། ། དེ་ལོར་
སད་ཉི་མི་འབྱུང་ཉུམ། ། སོགས་གདོད་མའི་ལྗོངས་འབྲས་
མང་དུ་གསུངས་འདུག་པ་ཉུར་རོ། ། ཡང་། ལྡོ་རྒྱང་དྲག་
པོ་གཡུག་ན། ། བྱང་རྒྱང་ལྗུར་དུ་འོང་ངེས། ། ཞེས་དང་
། བྱང་རྒྱང་དྲག་དུ་གཡུག་ན་གནམ་གཤིས་དྲངས་པ། ལྡོ་
རྒྱང་དྲག་པོ་གཡུག་ན་ཆར་བ་འབབ་པ། ལུབ་རྒྱང་སྤང་
ན་ཆར་བ་མི་འབབ་ཅིང་བྱང་རྒྱང་སྤང་ན་ཐན་པ་འབྱུང་

སྲིད་པ། ཚར་དྲག་འབབ་ཞེས་རྒྱུ་འཕྲོག་གཡུག་ན་ཚར་
བ་རྒྱུར་དུ་དྲངས་ངེས་པ་སོགས་རྒྱུ་བརྟག་གི་རིག་པ་
མང་བོ་ཡོད་དེ། བེ་དཀར་ལས། ཤར་ནས་རུབ་དུ་རྒྱུ་
སོང་ན། ། དཔྱིད་ཀ་རྒྱུ་ཆེ་ལྟོ་ནས་བྱང་། ། ཉི་མ་ཚ་
ལ་རུབ་ནས་ཤར། ། དཔྱིད་དུ་ཁ་བ་ཆེ་བ་དང་། ། བྱང་
ནས་ལྟོར་སོང་གང་བ་ཡིན། ། སྐར་ཁོངས་བར་བའི་རུབ་
ལྷགས་ནི། ། སོས་ཚར་ཆེ་ཞིང་ལྟོ་རྒྱུ་ཐན། ། བྱང་རྒྱུ་
གང་ཞིང་སྐ་སད་འོང་། ། ཤར་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེ་སྐར་ཁོངས་
ཐ། ། དང་བོ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་སོགས་མང་དུ་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ཡང་། འབྲུག་ངར་སྐད་ཆེ་ན་ཐིང་
ཏྲགས་ཡིན། ། དག་དཔའ་སྐད་ཆེ་ན་འགྲིག་ཏྲགས་ཡིན།
། ཞེས་དང་། འབྲུག་གཏིང་ནས་གྲག་ན་ཚར་བ་རྒྱུ་རིང་
འབབ་པ། ཞོགས་པར་འབྲུག་གྲག་ན་ཉིན་དེར་ཚར་རྒྱུ་
འབབ་ངེས་པ། ཉིན་གྱང་འབྲུག་གྲག་ན་ཚར་ཆེན་འབབ་
པ། མཚན་གྱང་འབྲུག་གྲག་ན་ཐན་ལྷས་ཆེ་བ། ལྟོན་ལ་
འབྲུག་གྲག་ཅིང་རྗེས་ནས་ཚར་བབས་ན་ཚར་རྒྱུ་མི་རིང་

བ། ཚར་བ་སྟོན་ལ་བབས་རྗེས་འབྲུག་གྲག་ན་ཚར་རྒྱན་
རིང་བ། དཔྱིད་ཀ་འབྲུག་གྲག་སྟེན་དབྱུང་ཁར་སེར་ངོ་ཆེ་
བ་སོགས་འབྲུག་སྟེན་ལ་བརྟེན་ཏེ་གནམ་རིག་སྟེན་བའི་སྟོན་ལ་
བཟང་བོ་འང་ཡོད་དོ། ། ཡང་། དཔྱིད་ཀ་ཁ་བ་བབས་ན་
ལེགས། ། ཁ་རྗེས་ཉི་མ་མེ་གོང་འདྲ། ། ཞེས་དང་། ཁ་
རྗེས་ཉི་མ་དྲོ་ན། ། ཁ་བའི་བབས་རྒྱན་མི་འཆད། ། ཁ་
བ་སྟེན་མོར་བབས་ན། ། དགུན་དུ་ཁ་བ་ཆེའོ། ། ཞེས་དང་
། དཔྱིད་ཁུ་འཕང་གིས་ཡུ་མོའི་མཚོས་མི་རུབ། ། སྟོན་ཁུ་
འཕང་གིས་ཤུ་བོའི་རུ་མི་རིག། ཅེས་དཔྱིད་སྟོན་གཉིས་
ཀྱི་ཁུ་འཕང་ལས་ཁ་བའི་ཆེ་རྒྱུང་ཤེས་པ། རོར་བཏགས་
ཁ་བས་རོར་རྒྱབ་མི་ཁེབ། ། ཏྲ་བཏགས་ཁ་བས་ཏྲ་ཤུར་
མི་རིག། ཅེས་ས་རུབ་ཁར་ཁ་བ་བབས་ན་ཁ་བ་རྒྱུང་ཞིང་
། ས་རུབ་རྗེས་ཁ་བ་བབས་ན་ཁ་བ་ཆེ་བ། རྣམ་ལངས་ཁ་
བ་ལྷན་ལ་གཏུགས་ཞེས་ཉིན་གང་བོར་ཁ་བ་འབབ་ངེས་
པ་སོགས་ཁ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་གནམ་གཤེས་སྟོན་དཔག་
གི་རིག་པ་དང་། ཡང་། ཚར་རྗེས་གྲང་ངར་ཆེ་ན། ཚར་

བའི་འབབ་རྒྱུན་མི་ཆད། ཅེས་དང་། དགུན་གང་ན་དབྱར་
ཆར་མང་། ། དགུན་དྲོ་ན་དབྱར་ཐན་པ་མང་། ། དགུན་
གང་ན་དབྱར་སླེབས་པ་མཚོན་གས། ། དགུན་དྲོ་ན་དབྱར་
སླེབས་པ་འཕྱི། ། གང་ངར་བྱུག་ཆེ་ན་དབྱར་ཆར་ཚུ་མང་
། ། དགུན་རྒྱུང་བྱ་མང་ན་དབྱར་ཆར་བ་བཟང་། ། ཞེས་
དང་། ཞོགས་དྲངས་འཕྲིབ་མང་ན་ཆར་བ་མཚོན་གས། །
ཤར་སྟགས་པ་བརྒྱབ་ན་ཆར་བ་མཚོན་གས། ། ཞེས་དང་
། ཆར་ཉི་མུང་ཚོག་ཅེས་ཉི་འོད་ཚ་དྲག་ཆེ་ན་ཆར་འབབ་
བའི་སྐྱ་སྐྱས་ཡིན་པ། དཔྱིད་ཀ་གང་ན་དབྱར་སྐྱད་ཞོད་ཆེ།
དགུན་ངར་ཆེ་ན་དབྱར་ཆར་ཚུ་མང་། དགུན་སྟོད་དྲོ་ན་
དཔྱིད་གང་ཡོད། དགུན་རྒྱུང་དམར་གཡུག་ན་དབྱར་ཆར་
ཞོད་ཆེ། དགུན་རྒྱུང་འབྲིང་ན་དབྱར་ཞོད་འབྲིང་། དགུན་
སྟགས་པ་བརྒྱབ་ན་དབྱར་ཐན་པ་ཆེ། དགུན་སྟགས་པ་ཆེ་
ལ་རྒྱུང་དམར་མང་བོ་ལངས། སྒྲིན་མང་ལ་གང་ན་དབྱར་
ཞོད་བཟང་། ཞེས་དང་། རྟོ་ནས་སྟོག་འབྲུག་ན་ཆར་མི་
འབབ། ། བྱང་ནས་སྟོག་འབྲུག་ན་གནམ་མི་དྲངས། །

ཞེས་ཆར་བ་དང་དུས། རྟོག་འབྲུག་སྤངས་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་དུས་ཡུན་རིང་བོའི་གནམ་རིག་སྣ་བ། གཞན་ཡང་
། མཚོ་དང་ཆབ་རོམས། རི་དང་རྩེ་ཤིང་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་རིག་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་འདྲིར་
མང་བར་འགྱུར་བས་བེ་དཀར་སོགས་གཞུང་གཞན་དང་
གཞན་ནས་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག་པོད་ཀྱི་གནས་བབས་དང་
མཐུན་ཞིང་དུས་བཞིའི་འགྱུར་རྟོག་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་
གནམ་རིག་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་འདབ་ཆགས་བྱ་རིག་ལ་
བརྟེན་ནས་སྟོན་དཔག་བྱེད་བྱབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བྱ་ཟླའི་
ནང་དུ་བྱ་ཁུང་ཁུང་དང་འོལ་བ་བོད་དུ་སླེབས་ན་རྒྱང་
དང་ཁ་བ་ཆེ་བ། བྱི་ཟླར་ཁུ་བྱུག་སླེབས་དུས་ཁུ་བྱུག་ཤིང་
གཙོག་ཅེས་ཁ་བ་ཆེན་པོ་འབབ་ངེས་པ། བྱི་ཟླར་བྱ་མཐིང་
རིལ་སླེབས་ན་ཆར་རྒྱང་ཆེ་བ། བྱ་སྣ་འོལ་བས་བྲིད། ། བྱ་
མཐུག་མཐིང་གིས་རྫོགས། ། ཞེས་བྱ་རིགས་བོད་ཡུལ་དུ་
སླེབས་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་གནམ་གཤེས་སྟོན་དཔག་གི་སྟོམ་
ཚོག་འགོད་བྱབ་པ། ཡང་དགུན་དུས་ཀྱི་ནངས་མོར་རྒྱང་

ལྷ་གྲག་བཞིན་ཤར་ནས་བསྐྱོད་ཚེ་དགུན་མོར་རུབ་རྒྱུད་
ཤར་དུ་གཡུག་པའི་རྟགས། དུལ་སྡེ་སོ་སོར་ཚེ་གས་སྐད་
འབྲིན་པའམ་ནི་ལེ་སླེབས་དུས་སྡེ་འདེབས་སྡེ་མ་བེན་པ།
ཕུ་ཤུད་ཀྱིས་སྐད་རྒྱག་དུས་བར་འདེབས་སྡེ་མ་བེན་པ། བྱ་
ལྷག་རྟ་སླེབས་དུས་སྡེ་འདེབས་བེན་པ། ལྷ་བྱུག་སླེབས་
དུས་དབྱར་འགོ་བེན་པས་ཞིང་ཀུན་བཏབ་ཚར་བར་བྱེད་
པ། །འདི་གཙོ་བོ་དབྱུས་གཙང་གི་ས་གནས་ལ་བཤད་
པས་ཨ་མདོར་ཆེར་མི་འབྱོར་། དབྱར་འགོ་འཛིན་ལ་ཉེ་
དུས་བྱ་ཕུ་ཤུད་ཀྱིས་བྱ་བྱི་ཚང་ལ་ས་བསྐྱེལ་བ་མཐོང་ཚེ་མི་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁང་ཐོག་ལ་ཐིགས་ས་བརྒྱག་པ་འདི་ལ་
དམངས་བྱོད་དུ་སྐྱུ་ཀའི་ཐིགས་ཚགས་སམ་ཐིགས་ས་བེར་
ཏེ་ཤིན་དུ་གཙོགས་ཆེན་བྱེད། ཡང་ལྷ་བྱུག་གིས་སྐད་སྟོན་
སྟོག་སྐབས་ཆར་རྒྱ་མོད་པའི་དུས་སུ་བཙི་བ། ལྷ་བྱུག་མོན་
དུལ་དུ་ལོག་སྐབས་སྟོན་བསྐྱེལ་འགོ་ཚུམ་པ། བྱ་གོ་བོས་
ཚང་གསོག་དུས་གཙན་གཟན་གྲ་ལེགས་པས་རྡོན་བྱེད་
པ། གཞན་ཡང་ཞོགས་པར་འཛོལ་མོས་སྐད་འབྲིན་སྐད་ས།

བྱ་རོག་གི་ཁ་ཤར་དུ་འཁོར་ནས་སྐད་རྒྱག་སྐྱངས། དགོང་
ཞོགས་ལ་སྐྱ་ཀ་གྲག་ཚུལ། བྱེའུ་མང་བོས་ཚུ་ཁར་ཁྱུས་བྱེད་
པ། དགོང་མོར་བྱེའུ་ཁྱུ་སྐྱས་རར་འཁོར་ཚུལ་སོགས་འདབ་
ཆགས་ལ་བརྟེན་པའི་སློན་དཔག་བྱེད་སྐྱངས་དང་།
དྲིད་མོང་གིས་ཚང་འཛོག་ཚད། མ་མོས་ལུ་གུ་བཅས་ཚད།
ནོར་ལུག་གིས་རྒྱང་རྒྱུ་མ་བྱེད་པ། སློ་དགས་རྩ་འཚུབ་བྱེད་
། དུར་དབྱངས་འཐེན་པ། འདོགས་ཐག་རྩ་མགོར་འབྱིར་
བ། གཉན་གྱིས་རྩ་མི་བྱ་བ། ཤ་བའི་རྒྱག་རྗེས་གསལ་
མིན། སྤལ་བ་དང་སྤིག་སྤིན་སོགས་ས་འོག་དུ་འགོ་མིན།
ཤན་པས་སེམས་ཅན་བསད་པ་ན་ལག་པར་ཁྱུག་འགོས་
མིན། སྤལ་བས་སྐད་འབྱིན་ཚུལ། གྲོག་མས་ཚང་གསོག་
སྐྱངས། བྱིས་རྒྱག་དུ་བྱེད་སྐྱངས། ཨ་བྱས་རྩ་སྐྱམ་བསྐྱིས་
དང་ཚང་གསོག་ཚད། བོད་རྒྱ་གསུམ་པ་དང་བཞི་བར་ཚུ་
ནང་གི་ཉའི་མང་ཉུང་སོགས་གཅན་གཟན་རི་སྐྱེས་དང་སྐོ་
སྐྱགས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱི་རོལ་གྱི་གནམ་གཤིས་དང་
འཛོག་ཉེན་གྱི་བདེ་སྐྱག་སོགས་བརྟག་ཐབས་མང་དུ་ཡོད་

དེ། བེ་དཀར་ལས། ཉ་སྐང་སྐང་འདོན་ཆར་བ་ཆེ། ། དེ་
གཉིས་གང་ཡིན་འབྲིང་བོ་ཡིན། ། གནམ་ལ་བྱ་དང་སའི་
བྱི་འཛིང་། ། ཟླ་བ་བྱུར་དུ་ལངས་པ་ན། ། དེའི་ཚེ་མི་ལ་
སད་འབབ་པོ། ། ཞེས་དང་། ལུ་བྱུག་སླེབས་པའི་ཉི་མ་
དེར། ། ཁ་ལྷགས་ཆེ་ལ་སློན་སྣ་མང་། ། བྱ་རིགས་འཁོལ་
བྱར་འཆའ་བ་དང་། ། སྤལ་བ་སྐང་འདོན་སེར་མི་ཚོད། །
གནམ་ལ་སློན་མེད་ས་སྐྱམ་འདར། ། ལུག་པས་སྐང་འདོན་
སེར་མི་ཚོད། ། ཅེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་
གདོད་མའི་ལྷོང་ཕྱིས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ནི་
མི་རབས་མང་བོའི་རིང་ལ་སློགས་བསྐྱོམས་བྱས་པའི་མེས་
པོ་གོང་མའི་སློ་གྲོས་ཀྱི་ཉིང་བརྩུད་ཅིག་ཡིན་པ་ལས། དུས་
ནམ་ཞིག་ལ་མཁས་པ་སླུ་ཞིག་གིས་གསར་བཏོད་བྱས་ཚུལ་
ཁ་གསལ་ཞིག་བརྗོད་ཐབས་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་
འཆད་ཉན་གྱི་འཇུག་པ་བདེ་བའི་སྱིར་འདིར་ཐོག་མར་
ལྷོང་ཕྱིས་རྣམས་སློགས་གཅིག་དུ་བཤད་པ་ལགས་སོ། །
བོད་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་སློགས་བམ་དག་དུ་གསལ་བའི་གནམ་

རིག་སྐྱེས་ཚེས་བྱུང་འཕེལ་གྱི་སྒྲོམ་དང་བསྐྱེད་ཏེ་བཤད་ན།
སྤྱི་ལོ་སྒྲོན་གྱི་ལོ་༡༨༧༧ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་གཉེན་གྱི་བཅའ་
པོ་གདན་འདྲེན་གྱི་མི་སྐྱེས། གཡང་ཤེས་སྤྲོད་པོ། འགྲོ་
ཤེས་སྤྱུང་གཏོང་། ཡན་ཤེས་སྐྱེད་དཔུང་། སྐྱོམ་ཤེས་ཚེས་
མཁའ་། འཕྱུར་ཤེས་འཇུ་ཐིགས་སྐྱོམ་ཤེས་འཕྱུལ་བོན་སོགས་
རྒྱུའི་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་བྱུང་བ་ལས། སྐྱོམ་ཤེས་
ཚེས་མཁའ་ནི། གནམ་གྱི་ཉི་ཟླ་སྐྱེས་གསུམ་གྱི་བསྐྱོད་ཚུལ་
ངེས་པ་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ས་སྟོང་དུ་དུས་བཞིའི་འགྱུར་
ལྷོག་གང་འདྲ་ཡོད་པ་དང་། ངེའི་ཚོས་ཉིད་ལ་བསྐྱེད་
ནས་ཞིང་འགྲོག་ཐོན་སྐྱེད་བཀོད་སྐྱིག་བྱེད་པ་ལ་མཁའ་
པའི་བོན་པོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། སྐབས་དེ་ཤེད་ནས་
བོད་ཀྱི་གནམ་རིག་སྐྱེས་ཚེས་འདི་ཕལ་ཆེར་མཐུས་ཚང་
བའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲུབ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཚོག་
པར་འདུག་ཚུལ་འདི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་བོན་གྱི་གཞུང་ལུགས། རྒྱ་
ཐིག་དང་མདོ་གཟེར་མིག་སྐྱེད་འབྱུང་དཀར་ནག་སོགས་
ལ་གཟིགས་ན་ངེས་པ་རྟོག་སྤྱི་ཉི། གཞུང་དེ་དག་ཏུ། སྤྱིང་

བཞི་མི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སམ་ས་སྐྱང་རིལ་མོ་འདི་
རུས་སྤལ་དང་། བ། ལྷུང་སོགས་གྱི་རྣམ་པའི་སློ་ནས་
གཏན་ལ་ཕབས་ཏེ་ལོ་ཟླ་ཞག་རུས་དང་། གཟའ་སྐར་སྐར་
སློ་སོགས་གྱི་བཤད་པ་རྒྱས་པར་གནང་ཡོད་པར་གསུངས་
པའི་སྦྱར་རོ། ། གཞན་ཡང་བོན་གཞུང་རྣམས་སུ་གསལ་
བ་ལྟར་ན། སྐབས་དེ་ཤེད་དུ་བོན་གྱི་སློན་པ་གཤེན་རབ་
མི་བོ་ཆེས་སྤང་མཐོང་རྩིས་ཞེས་གབ་ཅེ་འབྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་
དང་། སྐར་ཁ་སློ་བའི་སྤིང་སྐར། འབྲུང་བ་རུས་གྱི་འཁོར་
ལོ། ལྷུ་ཞག་རྟེན་འབྲེལ་ལས་རྩིས་བཅས་གཙོ་བོ་རྩིས་སློ་
བཞིར་བརྒྱས་པའི་རྩིས་གཞུང་དང་། ཞང་ཞུང་ཆུན་པོའི་
ངག་རྩིས་ཞེས་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་རེ་
ལྡང་དང་ལྡོག་གཉིས་གྱི་ངོས་འཇིག་གསལ་བའི་གཞུང་ཞིག་
ལྷུང་བར་གསུངས་སོ། །

ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སློན་སོགས་བན་བོན་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། བོད་གྱི་རྒྱལ་
རབས་བརྒྱད་པ་གྱི་གུམ་བཙན་པོས་སློན་པོ་ལོ་ངམ་དང་

དམག་འཐབ་བརྒྱབ་ཚེ། ལྷོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་སྐར་མ་ས་རི་
དང་ས་ག་གཉིས་རྒྱང་སྐར་ཡིན་པས་རྒྱང་ལྡང་བ་ཤེས་ཏེ་
ཉིན་དེར་འཐབ་པར་གཏན་འཁེལ་བྱས་པར་གསུངས་པ་
དེས། སྐབས་དེར་གཟའ་སྐར་གྱི་རྒྱ་བ་དང་འབྱུང་བའི་
བྱེད་ལས་བཅས་ལ་ངེས་པ་གསལ་ཞིབ་ཅིག་རྙིང་འདུག་པ་
མཚོན་ཀུས་སོ། །

ཁྱད་པར་དུ་རང་ཅག་ངོ་མཚར་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་ལ། བོད་
གྱི་རྒྱལ་རབས་དགུ་བ་ལུ་དེ་གྱུང་རྒྱལ་དང་ལྷོན་པོ་རུ་ལས་
སྐྱེས་གཉིས་གྱི་སྐྱེ་རིང་ཅམ་དེར་གན་མོ་བལ་མའི་ཟླ་ཚེས་
ཞེས་པ་ཞིག་དར་འདུག་ལ། དེ་ནི་ངག་ཐོག་རང་བཞིན་
གྱི་ཚེས་གཞུང་རྒྱང་ཆ་ཚང་བ། ཟླ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་
བཤད་པ་རྒྱས་པ། ཉི་མའི་སྟོ་བྱང་གི་བསྟོད་པ་གསལ་བ།
རུས་བཞིའི་འགྱུར་སྟོག་མཚོན་པར་མ་བྱད། སྐར་ཚེས་གྱི་
གཞུང་རྣམས་སྟུ། ཉིན་ཞག་དང་། བྱིས་ཞག་ཚེས་ཞག་ཅེས་
ལོ་ཟླ་ཞག་གསུམ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབ་བྱེད་གྱི་བཙུ་
ཐབས་ངོ་མཚར་བ་གསུམ་གསུངས་པ་ལས་བྱིས་ཞག་དང་

ཚེས་ཞག་གི་དོ་བོ་འང་བྱུར་ཅམ་མཚོན་རུས་པ་ཞིག་སྟེ། རི་
སྐད་དུ། གཅིག་ནས་བདུན་གྱི་ཞག་སྟེ་མར། ། ལྟོན་ཟླ་
སྟེད་པ་ནམ་སྟེད་རུབ། ། བདུན་ནས་བདུན་བགྲངས་ཞག་
སྟེ་མར། ། ཟླ་བ་དར་བས་མཚོན་གཅིག་ཐུབ། ། བདུན་
གསུམ་བགྲངས་པའི་ཉི་མ་ལ། ། སྐད་ཟླ་སྟེད་པ་ནམ་སྟེད་
ཤར། ། བདུན་བཞི་བགྲངས་པའི་ཞག་སྟེ་མར། ། སྟེད་པ་
ཟླ་མེད་མཚོན་མོ་བེད། ། དེ་འདྲ་གསུམ་གསུམ་ཚོགས་པ་
ལ། ། དང་བོ་དྲོད་རྒྱུད་འཕེལ་ཚོགས་བེད། ། གཉིས་པ་
འདབ་རྒྱས་ཆར་དུས་བེད། ། གསུམ་པ་འབྲས་ལྡན་སྟོན་
དུས་བེད། ། བཞི་བ་གྲང་རྒྱུད་འཕེལ་དུས་བེད། ། ཞེས་
དང་། དྲོད་རྒྱུད་འཕེལ་དང་འདབ་རྒྱས་ལ། ། ཉི་མ་བྱུང་
དུ་འབྲོག་སྟོགས་བེད། ། འབྲས་ལྡན་གྲང་རྒྱུད་འཕེལ་དུས་
ལ། ། ཉི་མ་སྟོ་དུ་འབྲོག་སྟོགས་བེད། ། ཡར་སྟོ་དགེས་ནས་
དུས་བཞི་དང་། ། ཤར་སྟོ་རུབ་བྱུང་རྟེན་པར་གྱུར། ། ཞེས་
སོགས་མང་བོ་ཞིག་དམངས་སྟོད་དུ་དར་བྱུང་བྱུང་འདུག་
སྟེ། གལ་ཆེ་བས་གོ་དོན་མདོ་ཅམ་བཤད་ན། ཚེས་གཅིག་

ནས་ཞག་བདུན་བགྲངས་པའི་སྲི་མ་སྟེ་ཚེས་བརྒྱད་ཉིན་
ནི་སྟོང་ཟླ་སྲིད་གྱི་ཚད་ཡིན་པས་ཟླ་བ་ནམ་གུང་རུབ་པར་
འགྱུར་ཏེ། དག་རྒྱན་དུའང་། ཚེས་བརྒྱད་ཟླ་བས་ནམ་སྲིད་
ཐུབ། ། དེ་ནས་ཐོ་རངས་སྐར་ཚེན་འཆར། ། ཞེས་བེད་རོ།
།

དེ་ནས་བདུན་བགྲངས་པའི་བདུན་གཉིས་པའི་སྲི་མ་སྟེ་
ཚེས་བཙོ་ལྷ་ལ་ཟླ་བ་ཉ་གང་བས་ས་རུབ་པ་ནས་ནམ་
ལངས་པའི་བར་གྱི་མཚན་གཅིག་ཐུབ་སྟེ། དག་རྒྱན་དུའང་
། བཙོ་ལྷ་གཟའ་ཚང་གོ་འདུས། ། ཞེས་དང་། བཙོ་ལྷའི་
ཟླ་བས་ནམ་ཚོད་འཛིན། ། ཞེས་བེད་རོ། ། བདུན་གསུམ་
བགྲངས་པའི་ཞག་སྲི་མ་ཚེས་ཉེར་གཉིས་ནི་སྟོང་ཟླ་སྲིད་
པ་ཡིན་པས་ཟླ་བ་ནམ་གུང་འཆར་ཏེ། དག་རྒྱན་དུའང་།
ཉེར་གཉིས་རྒྱན་མའི་ཟླ་བ་ཡིན་ཞེས་བེད་རོ། །

དེ་ནས་བདུན་གཅིག་བགྲངས་པའི་བདུན་བཞི་བའི་ཞག་
སྲི་མ་སྟེ་ཚེས་སུམ་ཅུའི་ཉིན་དེར་ཟླ་བ་རྒྱད་པས་ཟླ་མེད་
མཚན་མོ་སྟོང་བ་ཞེས་བེད་རོ། ། དེ་འདྲའི་ཚེས་ཟླ་གསུམ་

གསུམ་ཚོགས་པའི་དང་བོ་ནི་དབྱིང་ཀ་སྟེ་དྲོད་རྒྱུང་འཕེལ་
བའི་རུས་དང་། གཉིས་པ་ནི། དབྱུང་ཁ་སྟེ་འདབ་ལོ་རྒྱས་
ཤིང་ཆར་རྒྱ་མང་བའི་རུས། གསུམ་པ་ནི་སྟོན་ཀ་སྟེ་ལོ་
འབྲས་སྟོན་པའི་རུས། བཞི་བ་ནི་དགུན་ཁ་སྟེ་གྲང་ངར་ཆེ་
ཞིང་རྒྱུང་ལྡང་བའི་རུས་ཡིན་ཞེས་ལོ་གཅིག་གི་རུས་ཚོགས་
བཞི་ངོས་བརྒྱུང་། ཡང་དྲོད་རྒྱུང་འཕེལ་བའི་དབྱིང་རུས་
དང་ཆར་རྒྱ་མང་བའི་དབྱུང་རུས་གཉིས་ནི་ཉི་མ་རང་
འགོས་གྱིས་བྱང་རུ་བགོད་པའི་རུས་ཏེ། དགུན་ཉི་ལྗོན་
ནས་གཞི་བྱིམ་སོགས་བྱིམ་ཟླ་རྒྱག་ལ་ཉི་མ་བྱང་རུ་བགོད་
པས་ཉིན་རྗེ་རིང་དང་མཚན་རྗེ་ལྷང་རུ་འགོ་བ། ལོ་འབྲས་
སྟོན་པའི་སྟོན་རུས་དང་གྲང་རྒྱུང་ལྡང་བའི་དགུན་རུས་
གཉིས་ནི་ཉི་མ་སྟོན་བགོད་གྱི་རུས་ཏེ། དབྱུང་ཉི་ལྗོན་ནས་
འབྲིག་པ་སོགས་བྱིམ་ཟླ་རྒྱག་ལ་ཉི་མ་སྟོན་རུ་བགོད་པས་
ཉིན་རྗེ་ལྷང་དང་མཚན་རྗེ་རིང་རུ་འགོ་བ་བཅས། ཉི་མའི་
སྟོན་བྱང་གི་བགོད་པ་གཉིས་པོ་འང་ལེགས་པར་ངོས་བརྒྱུང་
བས། འོན་ཀྱང་བྱིམ་བྱིམ་ཞག་དང་། བྱིམ་ཟླ། བྱིམ་ལོ་བཅས་

གྲུང་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་འདུག་གོ།
དེ་ལྟར་ལོ་གཅིག་ལ་དབྱར་དགུན་གྱི་ལྷོག་གཉིས་དང་
ལྷོན་དབྱེད་གྱི་མཉམ་གཉིས་བཅས་གྱི་དུས་ཚོགས་ལེགས་
པར་གོ་བསྐྱེགས་པ་ནི་དུས་གྱི་གནད་མི་འགྱུར་བའི་གཟེར་
ལྟར་ཤིན་དུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་བོད་ཀྱི་གནམ་རིག་
སྐར་ཚིས་རང་རྒྱ་འཕེར་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་མཚོན་ཉམས་
གཙོ་བོས་ཤིག་གྲུང་ཡིན་ཏེ། གནམ་མིའི་ངག་རྒྱན་དུ་འདྲ་
། ལོ་ཡི་འཆར་ལོངས་ཉི་མ་གཙོ་ཞེས་ལོ་གཅིག་ལ་ཉི་མ་
རང་འགྲོས་གྱིས་ནམ་མཁའི་གོ་ལར་ལན་གཅིག་འཁོར་
བའི་ཡུན་ལས་བྱིམ་ལོ་བཞག་པ་དང་། ལྷ་བའི་འཆར་
ལོངས་ལྷ་བ་གཙོ་ཞེས་ལྷ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་ཐོག་ནས་
ཚོས་བརྒྱད་དང་བཙོ་ལྷ། ཉེར་གཉིས། ལྷུ་ལྷ་བཅས་གྱི་
ལྷ་བའི་ནམ་པ་དང་འཆར་རུབ་གྱི་དུས་ཚོགས་གཏན་ལ་
ཕབ། ཞག་གི་འཆར་ལོ་ཞག་ལ་བརྟག་ཅིས་དེ་རིང་ནམ་
ལངས་གྱི་ལག་རིས་མཐོང་བ་ནས་སང་ཉིན་ནམ་ལངས་
གྱི་ལག་རིས་མཐོང་བའི་ཡུན་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དུ་བྱས་

ཏེ། ཉིན་ཞག་སྐུམ་ཚུ་ཉིན་ཟླ་གཅིག་ཉིན་ཟླ་བཅུ་གཉིས་
ལོ་གཅིག་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སྐུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཚུར་གཏན་
འཁེལ་བྱས་པ་སོགས་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཚུང་ཞིབ་
ཚོགས་ཡོད་པར་གྱུར་བས་རྒྱ་མོ་བལ་མའི་ཟླ་ཚེས་ལའང་
ལེགས་སྦྱོགས་ཀྱི་བརྒྱུར་བཅོས་གང་འཚམ་བྱས། གཞན་
ཡང་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་ཉི་མའི་སྟོ་བྱང་གི་བཤོད་པ་
མའི་ལུས་ཀྱི་ཚོགས་དང་སྟོད་སྦྱང་ལས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་
བྱེད་སྟོལ་ཞིག་བྱུང་འདུག་སྟེ། མའི་སྤྲག་པ་གཡས་པ་ཟླ་བ་
བཅུ་གཉིས་པ་དང་། སྤྲག་པ་གཡོན་པ་ཟླ་བ་དང་བོ། ལག་
པའི་གྲ་མོ་གཡས་པ་ཟླ་བ་གཉིས་པ། གྲ་མོ་གཡོན་པ་ཟླ་
བ་གསུམ་པ། མཁྲིག་མ་གཡས་པ་ཟླ་བ་བཞི་པ། མཁྲིག་མ་
གཡོན་པ་ཟླ་བ་ལྔ་བར་བྱས་ཏེ་ཟླ་བ་དྲུག་པོ་དེའི་ཡུན་ལ་
ཉི་མ་བྱང་བཤོད་ཀྱི་དུས་དང་། དཔྱི་གཡས་པ་ཟླ་བ་དྲུག་
པ་དང་། དཔྱི་གཡོན་པ་ཟླ་བ་བདུན་པ། དུས་མོ་གཡས་
པ་ཟླ་བ་བརྒྱད་པ་དང་། དུས་མོ་གཡོན་པ་ཟླ་བ་དགུ་
པ། རྒྱང་བའི་ལོང་བུ་གཡས་པ་ཟླ་བ་བཅུ་བ་དང་། རྒྱང་

བའི་ལོང་བུ་གཡོན་པ་ཟླ་བ་བརྟུ་གཅིག་པར་བྱས་ཏེ་ཟླ་བ་
རྟུག་པོ་དེའི་ཡུན་ལ་ཉི་མ་ལྷོ་བཤོད་ཀྱི་རུས་ཡིན་པ་ངོས་
འཛིན་བྱས། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ལ་ལར་ད་རུང་ཡང་བརྩི་
ཐབས་འདི་མ་རྟུབ་པར་ཡོད་སྒྲུང་དོ། ། ཉི་མའི་ལྷོ་བུང་
གི་བཤོད་པ་ནི་སྤྲིས་དར་རྩིས་གཞུང་དག་ལས་ཀྱང་ཤིན་
ཏུ་གཅིགས་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་གསུངས་ལ། བོད་རང་གིས་
ཀྱང་ཆེས་སྤྲོ་མོའི་རུས་ནས་ཉ་ཅང་དོ་སྒྲུང་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན། དགུན་ཉི་ལྷོ་ག་ནས་དགུན་ཟུག་ཅེས་བརྗོད་
ལ། དགུ་དང་བོར་ས་འགད། དགུ་གཉིས་པར་དོ་འགད།
དགུ་གསུམ་པར་ལྷགས་ཀྱི་ཐོ་ལུམ་འགད། དགུ་བཞི་བར་
ཐོ་སྤྱང་གི་གདོང་རྩ་འགད། དགུ་ལྔ་བར་ཐོ་སྤྱང་གི་རུ་རྩ་
འགད། དགུ་རྟུག་པར་རྒྱ་མཚོའི་ནང་རུ་དོད་མེ་སྤྲིག་ཅེས་
ཞིག་སྤྱང་བ་ཤ་མར་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས། དགུ་བརྟུན་པར་
རྐང་ཐང་གིས་ལྷ་ལུད། དགུ་བརྟུད་པར་སྤྱ་མིས་སྤུམ་ལུད།
དགུ་དགུ་བར་ཐོང་གཞོལ་རི་ལ་སྤྱང་། ། དགུ་བགྲངས་ཚུལ་
གཞན་དང་གཞན་ཡང་ཡོད་། ཅེས་ཉིན་ཞག་དགུ་དགུ་

བརྒྱུད་ཅུ་གྲུ་གཅིག་གི་སྒོ་མ་ཚོག་རང་གི་ཡུལ་དུས་དང་
མཐུན་པར་བཞག་ཡོད་པར་མ་ཟད། དགུན་ཉི་ལྗོངས་ལ་
སྐོན་མིན་དེ་ལྷུགས་རྗེ་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་བྱེད་རྐང་རྗེས་གསལ་
མིན་དང་། ལྷ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་བའི་སྐྱ་བར་འབྲུག་པའི་
དུང་སྒོར་གྱོན་མིན། བཤམ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་ནང་ཁྲག་
ལག་པར་འགོས་མིན་སོགས་བརྟག་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་
ཡོད་འདུག་གོ།

སྐར་ནག་རྗེས་གཞུང་མང་བོར་དགུན་ཉི་ལྗོངས་དེ་ལོ་གཅིག་
གི་ལོ་འགོར་འཛོག་ལ། སྐོན་བོད་ཀྱིས་ཀྱང་དགུན་ཉི་ལྗོངས་
ཉིན་ལོ་གསར་གྱི་དུས་སྟོན་ལ་རོལ་བར་མ་ཟད། དགོན་
སྡེ་ཁག་གིས་ད་ལྟའང་དགུན་ཉི་ལྗོངས་ཉིན་ཆེད་དམིགས་
ཀྱིས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་མཛད་སྒོ་སྣ་ཚོགས་སྦྱོང་སྦྱོལ་ཡོད། དེ་
ལྟར་ཉི་ཟླའི་བསྐོད་པ་དང་རྣམ་པ། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་
སོགས་ལས་སྦྱི་ནང་གི་འཕོ་འགྱུར་ཅི་འབྱུང་ལེགས་པར་
གཏན་ལ་ཐབ་པར་མ་ཟད་རྣམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ལས་
ཀྱང་ཕལ་བའི་ཤའི་མིག་གིས་མཐོང་བྱབ་པའི་གྲངས་དང་

བྱེད་ལས་མདོན་གསལ་ཆེ་བའི་རྒྱ་སྐར་ལ། བ་སྐར། བ་ཉེ།
སྒྲིན་རྒྱག་སྐར་མ། མགོ་ལག་པ། བབས་སོ། རྒྱལ། སྐག་མཚུ།
གོ། དཔོ། མི་བཞི། བག་པ། ས་རི། ས་གཞུ་མཚམས། རྒྱོན།
རྒྱབས། རྒྱ་སྐྱོད། རྒྱ་སྐྱད། །བྱི་བཞིན། །གྲོ་བཞིན། མོན་
གོ། མོན་གྱ། ལྷམས་སྐྱོད། ལྷམས་སྐྱད། བམ་གྱ་ཞེས་རྒྱ་
སྐར་ཉེར་བརྒྱད་རུ་དོས་བརྒྱད། རྒྱ་སྐར་འདི་དག་གི་
མིང་སྤྱིས་དར་སྐར་ཚིས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཀྱང་འབྱུང་
མོད། མཁས་དབང་རུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱིས་
གནའ་བོའི་བོན་གཞུང་རྣམས་སུ་ཐོག་མར་གཏན་ལ་ཐབ་
ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་དཔྱད་གཞི་ཤིན་རུ་ཆེ། དཔེར་
ན། བོད་ཀྱི་རྒྱ་སྐར་གྱི་ཐོག་མར་སྒྲིན་རྒྱག་འདོག་ཅིང་
སྤྱིས་དར་ཚིས་གཞུང་རྣམས་ལས་བ་སྐར་རམ་བྱ་ཉེ་ཐོག་
མར་བགྱངས་པས་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་པར་ཡོད་པ་
མཚོན་ཐུབ། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་པོའི་མིང་འདོད་རྒྱལ་གྱིས་
བཏགས་པ་ཡིན་མི་སྤྱིད་ཀྱང་ཆེས་གནའ་བོའི་བརྟུ་རྟེང་
རུ་སོང་གཤེས་པལ་ཆེར་ཞེས་གི་གོ་དོན་དེས་དཀར་བ་ལྟ་

བུར་གྱུར་ཡོད། རེ་ལྷ་ཞག་དུས་རྣམས་སུ་གྱུ་སྐར་གང་ཞིག་
འཆར་བ་དང་། དེའི་བྱེད་ལས་དབྱིབས་གཟུགས་ཇི་འདྲ་
ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་དམངས་སྤོང་ན་ཉ་ཅང་ཉན་
སྒྲོ་ཞིང་དོན་དང་ལྡན་པ་མང་བོ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། འདིར་
ཡོངས་སྤོང་གས་བྱིས་ན་ཡི་གེའི་ཁུར་གྱིས་ཤིན་ཏུ་སྡི་བར་
འགྱུར་བས། དབྱིབས་གཟུགས་དང་། སྐར་གངས། འབྱུང་
ཁུངས། བྱེད་ལས་བཅས་ཤི་དཀར་ནས་བསྟན་པ་བཞིན་
མདོར་བསྡུས་ཀྱིས་བཀོད་ན། ༡དབྱུ་གྱུ་སྐར་གསུམ་ཉ་
མགོའི་མགུལ་དང་འདྲ། ལྷུང་གི་ཁམས་ལས་གྲུབ། དག་
སྐར་ཡིན། ༢འབྲ་ཉེ་སྐར་གསུམ་ཉོམ་ཁུང་གི་དབྱིབས་དང་
འདྲ། མེའི་ཁམས་ལས་གྲུབ། འཕྱང་སྐར་ཡིན། ༣སྡིན་ཏུག་
སྐར་ཏུག་སྐར་གྱིའི་དབྱིབས་འདྲ། མེ་ཁམས། ལྷོས་སྐར་ཡིན།
༤སྐར་མ་སྐར་སྐར་ཤིང་ཉེའི་དབྱིབས་དང་འདྲ། ས་ཁམས།
གཡང་སྐར། ༥མགོ་ནི་སྐར་གསུམ་རི་ཏུགས་ཀྱི་མགོ་དང་
འདྲ། ལྷུང་ཁམས། དམེ་སྐར། ༦ལག་པ་ནི་སྐར་གཅིག་
ཐིག་ལེའི་དབྱིབས། ལྷུ་ཁམས། མགོན་སྐར། ༧ནབས་སོ་

ཅི་སྐར་གཉིས་བི་རྐང་དབྱིབས། རྐང་ཁམས། གཡང་
སྐར། ༼རྐལ་ཅི་སྐར་གསུམ་རིལ་བུའི་དབྱིབས། མེ་ཁམས།
འགྲུབ་སྐར། ༼སྐག་ཅི་སྐར་དུག་གདེངས་ཀའི་དབྱིབས། རྐང་
ཁམས། མགོན་སྐར། ༡༠མཚུ་ཅི་སྐར་དུག་རྐང་བོའི་དབྱིབས།
མེ་ཁམས། བརྟན་སྐར། ༡༡གེ་ཅི་སྐར་གཉིས་ལྱབ་འཇུག་
དབྱིབས། མེ་ཁམས། དམེ་སྐར། ༡༢དབོ་ཅི་སྐར་གཉིས་
བི་ཡི་དབྱིབས། རྐང་ཁམས། དག་སྐར། ༡༣མེ་བཞི་སྐར་
ལྷ་ལག་པའི་དབྱིབས། རྐང་ཁམས། ཤིང་སྐར། ༡༤ནག་
པ་སྐར་གཅིག་པད་སྤིང་དབྱིབས། རྐང་ཁམས། རྫོས་
སྐར། ༡༥ས་རི་སྐར་གཅིག་ནོར་བུའི་དབྱིབས། རྐང་ཁམས།
དག་སྐར། ༡༦ས་ག་སྐར་བཞི་མགོའི་དབྱིབས། མེ་ཁམས།
༼རྐང་ཁམས་སུ་བཤད་པའང་ཡོད། ༽ ༼འགྲུབ་སྐར། ༡༧ལྷ་
མཚམས་སྐར་བཞི་སྤིང་བོའི་དབྱིབས། ས་ཁམས། རྫོས་
སྐར། ༡༨རྫོན་ཅི་སྐར་གསུམ་གཟུགས་སྐར་དབྱིབས། ས་ཁམས།
མགོན་སྐར། ༡༩རྒྱབས་ཅི་སྐར་དག་སྤིག་པའི་དབྱིབས།
རྐང་ཁམས། དམེ་སྐར། ༢༠རྐང་སྤིང་སྐར་བཞི་མཚོད་རྟེན་

དབྱིབས། ཚུ་ཁམས། གཡང་སྐར། ༢༡ཚུ་སྐྱད་སྐར་བཞི་
བྱེད་དབྱིབས། ས་ཁམས། འབྲུབ་སྐར། ༢༢གྲོ་བཞིན་སྐར་
གསུམ་བྱེད་དབྱིབས། ས་ཁམས། མགྲོན་སྐར། ༢༣བྱི་
བཞིན་སྐར་གསུམ་སྐྱང་བོད་དབྱིབས། ས་ཁམས། གཡང་
སྐར། ༢༤མོན་གྱི་སྐར་བཞི་བྱ་ལྟ་བུ། ཚུ་ཁམས། མགྲོན་
སྐར། ༢༥མོན་གྱི་མེ་རིའམ་མེ་ཉོག་སྐྱང་དབྱིབས། ས་ཁམས།
གཡང་སྐར། ༢༦ལྷུ་མས་སྟོད་སྐར་གཉིས་ཤིང་ཉེ་དབྱིབས།
མེ་ཁམས། གཤེན་སྐར། ༢༧ལྷུ་མས་སྐྱད་སྐར་གཉིས་ཅུ་བའི་
དབྱིབས། མེ་ཁམས། གཤེན་སྐར། ༢༨ནམ་གྱི་སྐར་མ་སུམ་
ཅུའི་དབྱིབས། ཚུ་ཁམས། འབྲུབ་སྐར། གཞན་ཡང་མི་
བཟུན་འབྲུར་བའི་སྐར་མ་བཞི། རབ་ཏུ་བཟུན་བའི་སྐར་
མ་བཞི། ལྷུར་ལ་བཟང་བའི་སྐར་མ་བཞི། འབྲས་བུ་ངན་
པའི་སྐར་མ་བཞི། ལྷུར་ལ་འབྲུར་བའི་སྐར་མ་སྟེ། བཟུན་
པའི་དོན་འབྲུབ་སྐར་མ་བཞི། བཟང་སྟོམས་བྱེད་པའི་
སྐར་མ་གཉིས། སྐར་མའི་དར་རྒྱུ། ལྷ་སྐར། དབང་སྐར།
གཤེད་སྐར། གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྐྱོར་གྱི་བཤད་པ་སོགས་

བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལངས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ། བྱང་འདྲེན་བྱས་པའི་རྩིས་རིག

གཉིས་པ་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་གཞན་ནས་བྱང་འདྲེན་
བྱས་པའི་རྩིས་རིག་དར་ཚུལ་ནི། གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་པལ་མོ་ཆེར་རྒྱལ་རབས་སོ་གཉིས་པ་གནམ་རི་སྤོང་
བཙན་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་སྐྱེན་རྩིས་ཀྱི་རིག་པ་འགའ་
ཞིག་བྱང་འདྲེན་བྱས་པར་གསུངས་མོད། སྐབས་དེར་བོད་
རྒྱུས་བཀོལ་སྤོང་བྱེད་ཚོག་པའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཡི་གེ་མེད་
སྐབས་ངག་ཐོག་དང་སྟོན་བརྒྱུད་ཙམ་ཡིན་པ་ལས་དེའི་
དུས་སུ་བྱང་འདྲེན་བྱས་པའི་རྩིས་གཞུང་དང་རིག་པ་འདི་
ཡིན་ཞེས་ད་ལྟ་གསལ་ཁ་འབྱེད་དཀའ་བར་འདུག་གོ།
ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་སྤོང་

བཙན་སྐྱམ་པོས་ཐང་གི་སྐྱས་མོ་རྒྱ་བཟའ་གོང་ངོ་བཙན་
མོར་བསྐྱས་ཚེ་རྒྱ་ནག་ཚེས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་ནས་འབྱུང་བ་
ཤིང་མི་ས་ལྷགས་རྒྱ་ལཱི་ཁམས་ལ་བརྟེན་ཏེ་བཙུ་བྱ་སློག་
ལྷས་དབང་ཐང་ལྷུང་རྟ་སྐྱེ་ངོ་བོ་དང་། རྫོང་བཙུང་གི་
འབྲེལ་བ་དང་དར་རྒྱུད་ལེགས་ཉེས་སོགས་གསལ་བར་
ལྷུང་དུ་སློན་ཐུབ་པའི་འབྱུང་ཚེས་སམ་ནག་ཚེས་ཀྱི་རིག་
གཞུང་རྒྱ་བཟའི་གི་གོང་ཁྱུག་པ་དང་། གོང་ཚེའི་འབྲུལ་
ཚེས། རྫོང་ཐང་བཙུང་རྒྱ་སོགས་བོད་ལ་ནང་འདྲེན་བྱས་
པར་མ་ཟད་ལག་ལེན་ལ་བཏབ་པ་དང་། བེ་དཀར་ལས།
བོད་མི་ཤེས་རབ་ཅན་བཞི་ཞེས། ། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་བ་གཙང་
གཡུ་བྱེད། ། འབྲོག་གཉེར་སློན་པ་ར་སྐྱ་མཁྱེན། ། མི་བཞི་
རྒྱ་ནག་ལྷུལ་དུ་མངགས། ། རྫོང་དཔོན་འབར་བ་ཚོམ་
ཚོམ་ལས། ། རྒྱུད་སྡེ་དགུ་དང་འབྲེལ་བ་གསུམ། ། གཤ་
ཚེ་བཙོ་ལུ་རྣམས་བསྐྱུར་ཏོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སློང་
བཙན་སྐྱམ་པོའི་བཀའ་བསྐྱུལ་ཏེ་གཞོན་ཅུ་ཤེས་རབ་ཅན་
བཞི་རྒྱ་ནག་ལ་སློབ་གཉེར་དུ་བྱིན་ནས་འབྱུང་ཚེས་ཀྱི་རིག་

པ་གང་མང་ཞིག་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར། རྣམ་ཚིག་འདི་ལ་
སྒྲ་འགྱུར་དང་བར་འགྱུར། སྤྱི་འགྱུར་སོགས་འཕེལ་རིམ་མི་
འདྲ་བ་མང་དུ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་གཞན་ནས་ཤེས་
པར་བྱ་དགོས་པ་ལས་འདིར་སྐར་རྣམ་ཚིག་རིག་གི་བྱུང་
འཕེལ་ཐམས་ཅད་དཀྱུས་གཅིག་དུ་འཆད་ན་ཤིན་དུ་མང་
བར་འགྱུར་རོ། །

རྣམ་ཚིག་སམ་འབྱུང་ཚིག་སྐབས་ཀྱི་བཙུན་བྱ་ནི། འབྱུང་བ་
ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་ཚུའི་མ་བུ་དག་གོགས་ཀྱི་རིག་འཕྲུལ་དོ་
མཚར་བའི་ལམ་ནས་བཙུན་བྱ་གང་རུང་གི་ལོ་གཅིག་གི་
བདེ་སྐྱབས་ལེགས་ཉེས་བརྟག་པའི་ཀེམ་ཚིག་། ཚོ་རབས་སྐར་
སྤྱི་བར་གསུམ་གྱི་སྐར་ཚུལ་མ་ཞོར་བར་གཏན་ལ་འབེབ་
པའི་ཚོ་རབས་ལས་ཚིག་། མི་རབས་མི་བརྒྱུད་པལ་མོ་ཚོ་
བཙུན་ཏེ་འཛིག་ཏེན་མཐུན་འཇུག་གི་ཚོ་ག་བཤམས་པའི་
བག་ཚིག་། འབྱུང་སྐར་བྱེད་ལས་དང་འཕྲོད་སྦྱོར་འགྲིག་
མིན་སོགས་བཙུན་ཏེ་བྱག་བཅས་སྐར་བོའི་སྦྱོན་ཤིང་ཚེན་
པོར་བཟོད་མེད་ནད་ཀྱི་རྒྱུན་ངན་ཇི་འདྲ་ཐེབས་ཚུལ་དང་

། དེ་སེལ་བའི་གདམས་པ་སྟོན་ཏུ་སྟོན་བྱའི་པའི་ནད་ཚིས་
ཐང་ཤིང་རིང་མོ། འཆི་བདག་གཤིན་རྗེའི་གཞན་དབང་
ཏུ་གྱུར་བའི་ཉམ་ཐག་གཤིན་པོ་འཛིགས་ཏུང་ངན་སོང་
ངན་འགྲོའི་གཡང་ལས་སྟོལ་ཞིང་། རྒྱལ་ལྷས་གཟའ་མི་
ཉེ་འབྲེལ་ཏུ་སྡེ་དང་བཅས་པ་རྒྱུན་ངན་བར་ཆད་སོགས་
དང་རིང་ཏུ་གྱེས་པར་གྱེད་པའི་གཤིན་ཚིས། ཚོང་རྒྱག་པ་
དང་གཡུལ་བཀྱེ་བ། ལྷན་པ་དང་ལྷན་འཚོལ་བ། རིག་པ་
སྟོབ་པ། བྱིམ་གསར་འཛིན་པ། བོར་སྟོར་འཚོལ་བ། ཚོམ་
རྒྱན་ཚུང་གཅོད་པ། བྱ་ལས་གལ་ཆེན་གྱི་འགོ་འཇུགས་
པ་སོགས་མིའི་རིགས་འཚོ་སྡོད་དང་འབྲེལ་ཐབས་མེད་
པའི་ཚིས་ལྷན་ཐོར་བྱ། ཞར་བྱུང་ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་གྱི་
གསང་བ་འཚོལ་བའི་ས་དབྱུང་སོགས་མང་ཏུ་ཡོད་དོ། །
ཏུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཏུས་འགོ་ཅམ་དེར་རྩ་བོ་ཤོང་
གསུམ་སོགས་ལོ་རྩེ་བ་སྐྱེ་དྲིན་ཅན་རྣམས་གྱི་འགྲན་མེད་
གྱི་རྣམ་དབྱེད་དང་ལྷུ་མེད་གྱི་ཐུགས་སྟོབས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཏུས་འཁོར་ཚུ་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་མང་བོ་བོད་སྐད་ཏུ་

བསྐྱུར། རིམ་གྱིས་འཆད་ཉན་སྐོམ་སྐྱབ་སོགས་ཀྱི་སྐོ་ནས་
ལག་ལེན་གནང་བས་དབྱུར་གསུམ་ཚུ་གཏིར་ཆེན་པོའི་
དཔལ་ལ་འགྲན་བཟོད་པར་གྱུར་ཏོ། །

རུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་འདི་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

འོ་ན། རུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་འདི་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་བརྗེད་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་མགོན་
པོ། བསྐྱལ་བཟང་རྣམ་འདྲན་བཞི་བ། ལྷུང་རྟོགས་གཉིས་
ལྟན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་
དང་མགོན་དང་དཔུང་གཉེན་གཅིག་ལྟ། མཉམ་མེད་ཟས་
གཙང་གི་སྤྲུལ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏོ། ལྷག་ལྷགས་གཞིར་བཞག་ན་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ལོ་༡༦༢༧།
དོན་འགྲུབ་ཅེས་པ་ས་མོ་ལྷག་གི་ལོའི་ཚུ་སྟོན་ཟླ་བའི་ཚེས་

བཙུག་ལྷན་མཚན་མོར་སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་ཡུམ་སྐྱུ་མ་སྟེ་
མཛེས་ཀྱི་མངལ་གུར་དུ་སྐྱུ་མས་སུ་ཞུགས་ཏེ་ཟླ་དགུ་དང་
ཞག་མ་ཉེར་གསུམ་རྫོགས་པ་དྲག་པོ་སྐྱུ་གས་པོ་སྟེ་
སྐྱེ་ལོའི་སྟོན་གྱི་༡༦༡ལོའི་ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་བདུན་གྱི་ཉིན་
ངོ་མཚར་སྟེ་བཟང་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱུ་བཟུམས། དགུང་
གངས་ཉེར་དགུ་བ་ཀུན་འདྲིན་ས་གྱི་། སྐྱེ་ལོ་སྟོན་གྱི་༡༣༣ལོ་
། ལོའི་དབྱིང་ཟླ་བ་རྒྱུད་གི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་སྟོན་པ་འཕྱོར་
མངའ་ཐང་རྣམ་ཐོས་སྐྱུ་ལ་འགྲན་པའི་རྒྱལ་སྲིད་ཐལ་བ་
བཞིན་སྐངས་ཏེ་རང་བྱུང་གི་སྟོན་པ་བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་
པར་རབ་དུ་བྱུང་ཏེ་ལོ་དྲུག་ལ་བཟོད་མེད་གྱི་དཀའ་བ་
སྐྱུ་མཐར། དགུང་གངས་སོ་སྐྱུ་བ་རྒྱལ་བ་ཞེས་པ་ཤིང་སོ་
ཉེའི་། སྐྱེ་ལོ་སྟོན་གྱི་༡༢༧ལོ། ། ལོའི་ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་བཙུ་
ལྷན་སྐྱུ་རིངས་དང་པོ་ཤར་བ་དང་མཉམ་དུ་ཡང་དག་
པར་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །
དེ་ནས་ལོ་གངས་ཞེ་དྲུག་གི་རིང་ལ་སྐྱུ་སྲིད་ཚེས་གྱི་འཁོར་
ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བརྒྱུད་ཏེ་སྐྱེ་དགུའི་འཁོར་བ་མཐའ་ཅན་

རུ་བྱས། དགྲུང་གྲངས་གྲུ་གཅིག་བཞེས་པ་དཔའ་བོ་ཞེས་
པ་ལྷགས་པོ་འབྲུག་གི་ །སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་༡༥༡ལོ། །ལོའི་ནག་
པ་ལྷ་བའི་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་བྱང་ཕྱོགས་ཤམ་རྩ་ལའི་རྒྱལ་
བོ་ཉི་མའི་འོད་དང་བཅུ་མོ་རྣམ་པར་རྒྱལ་མ་གཉིས་གྱི་
སྤྱས་ལྷ་བ་བཟང་བོ་དང་། གཞན་ཡང་བྱང་ཕྱོགས་ཤམ་
རྩ་ལའི་གོང་བྱིར་བྱེ་བ་དགྲུ་བཅུ་ཙ་རུག་གི་རྒྱལ་བོ་རྣམས་
གྱིས་བྱིམ་སྤང་མི་དགོས་པར་ཉམས་སྲུ་སྤངས་ཚོག་པའི་
ཚེས་ཤིག་གནང་བར་ཞུས་པའི་དོར། སྤྱལ་བ་དང་ལྷན་
པའི་སྣ་མི་དཔག་རུ་མེད་པ་དང་བཅས་པར་ཞལ་ཆེམས་
གྱི་ཚུལ་རུ་རྒྱུད་སྤེ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་རུ་འཕགས་པའི་
དཔལ་རུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཙ་བའི་རྒྱུད་སྟོང་སྤྲག་བཅུ་
གཉིས་པ་འདི་ཉིད་གསུངས་སོ། ། རུས་འཁོར་ཙ་རྒྱུད་
གསུངས་པའི་གནས་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་དང་རྩང་
ག་ལའི་སྟོ་ཕྱོགས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་འདབས་འབྲེལ་བ།
རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་གྱི་རྒྱ་མཚོས་བཅད་པའི་སྤྱིང་སྤྲན། སལ་
སྤང་རུ་ཨ་ལྷ་ཀ་ཞེས་འབོད་པ། གོང་བྱིར་དཔལ་ཡོན་

ཅན་ཞེས་ཀྱི་ཤིན་རུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཉེ་འགམ་
ན། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲུངས་མཚོན་ཉེན་ཆེན་པོ་ཞེས་
བྱ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་བུམ་པའི་ནང་རུ་ཞལ་ཤར་རུ་སྤྱོད་གས་
ཏེ་གསུངས་པར་གྲགས་སོ། ། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲུངས་
མཚོན་ཉེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི་འདི་སྐད་རུ་ཐོས་ཏེ། རྣོན་སངས་
རྒྱལ་གསེར་ཐུབ་འཇིག་ཉེན་རུ་སྤོན་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ།
ལྷ་གསེས་ཉམ་ཐག་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱོབ་སྦྱིར་དག་
སྡོང་ཞིག་གིས་སྤྱལ་བའི་སྡོ་ནས་འབྲས་སོ་བའི་ཆར་ཆེན་
ཉེན་ལམ་བརྟུ་གཉེས་ཀྱི་བར་རུ་ཐབས། མཐར་འབྲས་ལྷག་
རྣམས་རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་མཚོན་ཉེན་ཞིག་བཞེངས་
བས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲུངས་ཀྱི་མཚོན་ཉེན་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལོན་ཅན་ཞེས་གྲགས་སོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་གསང་
སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་ཁྱད་པར་ཅན་དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་
འཆད་ཉེན་སྡོམ་སྐྱབ་ཀྱི་སྡོལ་བཟང་པོ་དེ་འཇིག་ཉེན་གྱི་
ཁམས་སུ་ངི་ལྷར་དར་ཚུལ་ལ། གཟུང་སྤྱོད་གས་ཤམ་རྩ་ལའི་
ཡུལ་རུ་དར་ཚུལ་དང་། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་རུ་

དར་ཚུལ། རོད་གངས་རིའི་སྒྲོངས་སོགས་སུ་དར་ཚུལ་
བཅས་ས་བཅད་ཀྱི་ཆིངས་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་བར་རིགས་སོ། །

༡ བྱང་སྐྱོགས་ཤམ་རྩ་ལའི་ཡུལ་དུ་དར་ཚུལ།

སྐྱམ་གཉིས་སུ་དར་ཚུལ་མདོར་བསྐྱུས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་
ལས། དང་པོ་བྱང་སྐྱོགས་ཤམ་རྩ་ལའི་ཡུལ་དུ་དར་ཚུལ་
ནི། དེ་ཡང་ཤམ་རྩ་ལ་ནི་བདེ་འཛིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་
ཏེ། ཤམ་རྩ་བདེ་བ་དང། ལ་འཛིན་པའི་དོན་དུ་འཇུག་
པས་སོ། ། ཡང་ན་ཤམ་རྩ་ཤམ་རྩས་བདག་གིར་བརྒྱུང་བའི་
གནས་ཡིན་པས་ཤམ་རྩ་ལར་གྲགས་སོ་ཞེས་བུ་སྟོན་རིན་
པོ་ཆེས་གསུངས་སོ། ། ཀེ་ལ་ཤ་ཡི་དུམ་བུ་དང་ཤམ་རྩ་
ལ་ནི་དབུས་ཀྱི་ཀུ་ལ་བ་ཡི་གོང་ཕྱིར་གྱི་མིང་དུ་ཐོགས་
པར་མདོན་ཡང་བྱེ་བྲག་གི་མིང་སྤྱི་ལ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་

གྲིས་ཡུལ་གོ་རུག་དང་བཅས་པའི་མིང་ལ་ཤམ་རྩ་ལ་ཞེས་
འབོད་པའི་སྐབས་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གྲུང་
འབྱུང་ངོ་། ། དེས་ན་བྱང་སློབ་ཤམ་རྩ་ལ་ཞེས་པ་དེ་
གནས་གང་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཐད་ལ་གནའ་དེང་མཁས་
པར་བཞིན་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མང་མོད། འདིར་དགག་སྐྱབ་
སོགས་བྱེད་ལོངས་མི་འདུག་པས། དེ་ཞིག་མཁས་དབང་
ཚུལ་བྲིམས་རྒྱལ་མཚན་གྲིས་མཛད་པའི་དཔལ་རུས་གྱི་
འཁོར་ལོ་ཇི་ལྟར་དར་ཚུལ་བརྒྱུད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་
པ་སྐལ་བཟང་ན་བའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས། འཛམ་གླིང་རྒྱུད་ཏུ་འདི་ཚུ་བོ་སི་ཏ་འབབ་
པ་དབུས་བྱས་ཏེ། གླིང་འདིའི་ཤར་ལ་མདུན་ཏུ་བཙུགས་
ཤིང་རུབ་ལ་རྒྱབ་ཏུ་བྱས་པའི་སྟོ་ལ་གཡས་དང་བྱང་ལ་
གཡོན་ཞེས་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་ནས། ས་ལ་
གཡས་གཡོན་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་བགོས་པའི་བྱེད་སྤྱི་མ། ཚུ་
བོ་སྤྱི་རྒྱའི་བྱང་ན་ཡོད་དེ། ཞེས་མདོར་བསྐྱུས་ན་རྒྱ་གར་
འཕགས་པའི་ཡུལ་དང་ཁད་ཉེ་བའི་གནས་ཤིག་ཏུ་ངོས་

བཟུང་འདུག་གོ། དེ་ཉམ་པུའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དེར།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱག་ན་རྗེ་རྗེའི་སྐུལ་བ། བྱང་
སྐྱོགས་ཤམ་རྩ་ལའི་རྒྱལ་བོ་ལྷ་བ་བཟང་བོས། ལྷགས་
སྐུལ་། ལྷི་ལོའི་སྐོན་གྱི་༥༥ལོ། ལོར་ཙ་རྒྱུད་སྟོང་ཕྱག་བཙུ་
གཉིས་པ་ལེགས་པར་བསྐྱས་ཏེ་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་བ་དགུ་བཙུ་
བོ་སོ་སོའི་སྐད་གྱིས་སྐྱིགས་བམ་དུ་བྱིས། རང་གིས་ཙ་རྒྱུད་
གྱི་རྒྱས་འགྲེལ་སྟོང་ཕྱག་དུག་ཙུ་བ་མཛད། ཤམ་རྩ་ལའི་
གཙོས་སྐུལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་དཔག་དུ་མེད་པར་ཐེངས་
དང་བོར་དཔལ་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་བསྐྱར།
གྲོང་ཁྱིམ་གྲུ་ལ་བ་དང་ཁད་ཉེ་བའི་མ་ལ་ཡའི་ཚལ་དུ་རྒྱ་
རིན་པོ་ཆེ་སྐོ་ཚོགས་ལས་གྲུབ་པའི་དཔལ་དུས་གྱི་འཁོར་
ལོའི་སྐུ་གསུང་ཕྱགས་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་
ཉེན་དང་བཉེན་པ་བཅས་ལེགས་པར་བཞེངས་ཏེ་རྒྱུད་
སྐོ་ཁྱད་པར་ཅན་འདིའི་འཕྲིན་ལས་ཆེས་ཆེར་དར་བར་
མཛད། །དེ་ཉམ་ཚོས་རྒྱལ་ལྷ་བ་བཟང་བོས་ལོ་ངོ་བཞིའི་
རིང་ལ་རྒྱུད་འདིའི་བསྐྱར་པ་བསྐྱངས་རྗེས། ཤིང་སྐེལ་

ལྡན། ལྷོ་ལོ་སྒོ་ན། ༣༧༧ - ༢༧༥ དེ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་
དབྱངས་ཀྱི་སྐུལ་བ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་བྱོན་ཏེ་མ་ལ་
ཡའི་ཚལ་གྱི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོས་
བསྐྱངས་པའི་ནང་དུ་དྲང་སྲོང་ཉི་མའི་ཤིང་རྩ་སོགས་ལ་
དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འི་དབང་ཆེན་བསྐྱར་ཏེ་ཐམས་
ཅད་རྗེ་རྗེའི་རིགས་གཅིག་དུ་མཛད་པས་མཚན་ལའང་
རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་ཞེས་ཆགས་ཡིན་ཏེ་
རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔའི་དང་བོ་ལོ། ། ཁོང་གིས་དུས་འཁོར་
ཙུ་རྒྱུད་ལས་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱས་རྒྱུད་ཅེས་པ་མཛད་ཅིང་ལོ་
བརྒྱུད་ཚོས་བསྟན། དེས་ན་སྐབས་འདིའི་ཙུ་རྒྱུད་དང་
བསྐྱས་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། མཁས་དབང་ཚུལ་
བྲིམས་རྒྱལ་མཚན་མཚོག་གིས། དང་བོ་ནས་གསལ་ཞིང་
རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ནི་ཙུ་རྒྱུད། ལྷོ་ལོ་འི་དཀྱིལ་བྱའི་
དབང་གིས་བསྐྱས་ཏེ་གསུངས་པ་ནི་བསྐྱས་རྒྱུད་དམ་ཟུང་
དུའི་རྒྱུད་ཅེས་གསུངས་སོ། །

༢༥འི་རྗེས་འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐུལ་བ་རིགས་

ལྡན་པ་རྒྱ་དཀར་བོ་བྲིས་བྱོན། ཏུས་ལའོར་བསྐྱས་རྒྱུད་གྱི་
འགྲེལ་བ་དྲི་མེད་འོད་བརྩམས་ཤིང་ལོ་བརྒྱུད་ཚོས་བསྟན།
མྱེ་ནས་གཤིན་རྗེ་མཐར་བེུད་གྱི་སྐྱུལ་བ་རིགས་ལྡན་
བཟང་བོ།

༤༥༥ ལྡན་གྱི་སྐྱུལ་བ་རིགས་ལྡན་རྣམ་རྒྱུལ།
༤༥༦ ལྡན་གྱི་སྐྱུལ་བ་བཤེས་གཉེན་བཟང་བོ།

༤༥༧ ལྡན་ལེལ་གྱི་སྐྱུལ་བ་རིན་ཆེན་ཕྱག་
༤༥༨ ལྡན་གྱི་སྐྱུལ་བ་ཁྱབ་འཇུག་སྐྱས་པ།

༤༥༩ ལྡན་གྱི་སྐྱུལ་བ་ཉི་མ་གྲགས་པ།
༤༦༠ ལྡན་གྱི་སྐྱུལ་བ་ཤིན་ཏུ་བཟང་བོ་རྣམས་རིམ་
བཞིན་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་ལོ་བརྒྱུད་རེར་ཏུས་ལའོར་གྱི་རྒྱུད་
བསྟན།

༡༠༥ ལྡན་ཤིང་སྐྱེལ་ ། སྐྱི་ལོ་༤༢༤ལོ། ། ལོར་དཔལ་ཕྱག་ན་
རྗེ་རྗེའི་སྐྱུལ་བ་རིགས་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱུལ་བྲིས་ཐེབས་
པ་དང་། མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོའི་ ། ལོ་༤༠༣ ། འདས་ལོ་ཚུགས་པ།
མ་ཁའི་ཡུལ་སྐྱོ་སྐྱོའི་ཚོས་ལ་ཞུགས་པ་གསུམ་ཏུས་མཉམ།

ཀྱ་མཚོ་རྣམ་ཀྱལ་གྱིས་ལོ་བརྒྱ་དང་གྲ་གཉིས།
༡༡དེའི་རྗེས་གཤེན་རྗེ་གཤེད་གྱི་སྐུལ་བ་རིགས་ལྡན་ཀྱལ་
དཀའ་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཉེར་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཚོས་བསྟན་
པས་དེ་གཉིས་གྱི་ལོ་གྲངས་བསྟོམས་པའི་མིང་ལ་མེ་མཁའ་
ཀྱ་མཚོ་ཞེས་གྲགས་སོ། ། དེས་ན་དུས་འཁོར་ལྷགས་གྱི་
མེ་མཁའ་ཀྱ་མཚོ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་འགོ་ཚུགས་ཤིང་སྤྱི་
ལོ་༡༠༥༧ལོར་མཇུག་རྗེས་པ་ཡིན་ལ། མེ་མཁའ་ཀྱ་མཚོ་
མཇུག་རྗེས་པ་དང་རབ་བྱུང་དང་བོའི་མེ་ལོས་ལོ་ཤར་
བ། རིགས་ལྡན་བརྒྱ་གཉིས་པ་བྱིར་བཞུགས་པ་གསུམ་
དུས་མཉམ་སོ། ། ལོ་ཚོགས་འདི་ནི་ཚོས་རིག་གཉིས་གྱིས་
བསྟུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་སྐབས་མང་བོ་ཞིག་ལ་མི་འགྱུར་
བའི་གཟེར་ལྟར་ཉ་ཅང་མཁོ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་གོ།
གོང་གི་རིགས་ལྡན་བརྒྱ་གཅིག་པ་བྱིར་བཞུགས་པའི་ལོ་
།སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥། དེར་བྱེད་རྩིས་གྱི་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ནོ། །
རབ་བྱུང་དང་བོའི་མེ་ལོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༧ལོར་རིགས་ལྡན་
བརྒྱ་གཉིས་པ་ཉི་མ་བྱིར་བཞུགས་ཏེ་ལོ་བརྒྱར་ཚོས་བསྟན་

རྗེས། རིམ་བཞིན།

༡༣རིགས་ལྡན་སྣ་ཚོགས་གཟུགས།

༡༤ཟླ་བའི་འོད།

༡༥རིགས་ལྡན་མཐའ་ཡས།

༡༦རིགས་ལྡན་ས་སྐྱོད།

༡༧རིགས་ལྡན་དཔལ་སྐྱོད།

༡༨རིགས་ལྡན་སེང་ག།

༡༩རིགས་ལྡན་རྣམ་པར་གཞོན།

༢༠རིགས་ལྡན་སྟོབས་ལྡན་རྣམས་བྱིར་བཞུགས་ཏེ་ལོ་བརྒྱ་

རེར་ཚོས་བསྟན།

༢༡རབ་རྒྱལ་མེ་ལོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༧ལོར་རིགས་ལྡན་ཉེར་

གཅིག་པ་མ་འགག་པ་བྱིར་བཞུགས་ནས་ད་ལོ་ །སྤྱི་ལོ་

༢༠༡༠ །འི་བྱི་ལོ་གྱུ་བཞི་བ་ཡིན་ལ། ད་དུང་བྱི་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་

རྣམས་ཡོད་དོ། ། ༢༢དེའི་རྗེས་སུ་རིགས་ལྡན་ཉེར་གཉིས་པ་

མིའི་སེང་ག་དང་།

༢༣རིགས་ལྡན་ཉེར་གསུམ་པ་དབང་ལྷུག་

༢༤ རིགས་ལྡན་ཉེར་བཞི་བ་མཐའ་ཡས་རྣམ་རྒྱལ་རྣམས་
བྱིར་བཞུགས་ནས་ལོ་བརྒྱ་རེར་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་སྟོན་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ་བ་དྲག་པོའི་
འཁོར་ལོ་ཅན་བྱིར་བཞུགས་ཏེ་དགྲུང་གྲངས་གོ་བདུན་
པ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༢༣༢༧ ལོར་སྐ་སྟོའི་ཚོགས་ལ་དྲག་པོའི་འཁོར་
ལོ་བསྐོར་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཁོང་གི་བྱགས་བསྐྱེད་དང་
སེམས་ཅན་སྟེ་མཐུན་གྱི་ལས་དབང་གིས་སྐ་སྟོའི་དཔུང་
ཚོགས་གྱི་རྒྱན་བཅད་དེ་སྟེ་ལོ་དཔལ་དང་འབྱོར་བ་སྟེ་
ལུའི་བདེ་དགའ་ལ་འགོད་པར་འགྱུར་ཞེས་དུས་འཁོར་
ཙ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱུད་དང་ཡང་འགྲེལ་དག་ཏུ་གསུངས་སོ། །
རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ་བྱིར་བཞུགས་གྱི་ལོ་ཚོགས་རེའུ་མིག་
ཏུ་བཀོད་པ། རིགས་ལྡན་གྱི་མཚན། ལོ་ཚོགས། ༡༢༤༤
དཔལ་གྲགས་པ། སྟེ་ལོའི་སྟོན། ༢༧༧ - ༡༧༥༢ པར་དཀར་
པོ། སྟེ་ལོའི་སྟོན། ༡༧༧ - ༡༨༣༤ རིན་ཆེན་བཟང་པོ། སྟེ་ལོའི་
སྟོན། ༡༧ - སྟེ་ལོ། ༢༣༤ རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། སྟེ་ལོ། ༢༤ -
༡༢༣༥ བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ། སྟེ་ལོ། ༡༢༤ - ༢༢༣༦ རིན་

དགུང་གངས་མོ་བདུན་པར་དྲག་པོའི་ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་
བར་འབྱུང་རོ། ། འདིར་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། དེ་ཡང་
སྐལ་བཟང་རྣམ་འདྲེན་བཞི་བ་མཉམ་མེད་ཤེས་རིག་ཀྱི་ལ་
པོའི་ལུང་རྟོགས་གཉིས་ལྡན་གྱི་བསྟན་པ་འདི་ནི། འདུལ་
བ་འཛིན་པ་ཁ་ཅིག་གིས། སྤྱིར་བདུན་སྟོང་དུ་གནས་རྒྱུ་ལ།
སྤྱི་དགུའི་བདག་མོ་རབ་དུ་བྱུང་བས་ལོ་ཉིས་སྟོང་འགྲིབ་
སྟེ་ལྔ་སྟོང་དུ་གནས་ཞེས་མདོ་སྟན་ཚོགས་ནས་གསུངས་
པར་འདོད་པ་དང་། མདོ་སྟེ་བསྐལ་དང་མཛོད་ཀྱི་མདོ་
ལྷོ་གསལ་སྤྱི་དམ་པའི་ཚོས་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་གཟུགས་
བརྟན་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་སྟེ་ཕྱི་ལོ་སྟོང་གནས་པར་གསུངས།
ཡང་ཟླ་བའི་སྟོང་པོའི་མདོར་ལོ་ཉིས་སྟོང་དུ་གནས་པར་
གསུངས་པ་དང་། སྟོང་རྗེ་པད་དཀར་དུ་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་
བརྒྱ་གནས་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ནི་གཏུལ་བྱ་ཉག་འཛིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་
ལ་སྐྱོ་བ་དང་ངེས་འབྱུང་བསྐྱེད་སྤྱིར་གསུངས་པས་དྲང་

དོན་དུ་གཟུང་དགོས་ཞེས་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཐོན་པའི་
གསུངས་ལ། དེས་པའི་དོན་དུ་ནི་འབྲམ་ཤིག་སོགས་ནས་
བསྟན་པ་བཞིན་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་ལྟ་
སྟོང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་ལོ་སྟོང་ཕྱག་རེར་
སྟེང་སྟེང་དུ་བཅད་པས་ལྟ་བུ་ཕྱག་བརྟུ་དུ་འགྱུར་ཞིང་
དེའི་སྟོང་ནས་དེས་པ་རྟེན་དགོས་སོ། ། ལྟ་བུ་ཕྱག་
དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གསུམ་པ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་
དག་བཅོམ་པ་དང་། སྟེར་མི་འོང་བ་དང་། རྒྱན་ལྷགས་
གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་མཁན་མང་བས་དེ་དང་དེའི་ལེའུ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། ཕྱག་གསུམ་པོར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ལེའུ་འམ་འབྲས་
བུའི་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ། ། ལྟ་བུ་ཕྱག་བཞི་བ་དང་ལྟ་བུ་དུག་
པ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་སྟེག་མཐོང་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་
དང་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་སྟེ་མཁན་མང་བས་དེ་
དང་དེའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕྱག་གསུམ་པོར་སྐྱབ་པའི་ལེའུ་
ཞེས་བྱའོ། ། སྟེ་ལོ་༢༠༡༠ལོ་ནི་ཚུལ་བྲིམས་ལེའུའི་ལོ་༣༥༠བ་
ཡིན་ཞིང་སྟེག་མ་ལོ་༡༡༠ཡོད་དོ། ། ལྟ་བུ་ཕྱག་བརྟུན་པ་

དང་བརྒྱད་པ་དགུ་བ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་ཚོས་མངོན་
པ་དང་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་
མཁན་མང་བས་དེ་དང་དེའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱག་གསུམ་
པོར་ལུང་གི་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ། ། ལྷ་བརྒྱ་རྒྱག་བརྒྱ་བ་ལ་
ཉགས་ཚམ་འཛིན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལོ་ལྷ་བརྒྱ་བོ་དེའི་
ཡུན་ལ་རབ་རུ་བྱུང་བ་རྣམས་སྐྱ་བྲེགས་པ་དང་རབ་བྱུང་
གི་ཉགས་ཚམ་འཛིན་པ་མ་གཏོགས། ལུང་གི་ཡོན་ཏན་
དང་ཚོས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱ་ལྟ་ཅི། ཐ་ན་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་བྲིམས་
ཚམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་བའི་རུས་ཡིན་པས་སོ། ། དེས་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལའང་འཕེལ་འགྲིབ་ཡོད་པའི་
ཚུལ་སོགས་ལ་བསམ་ནས་ཀྱང་རུས་ད་ལྟ་རང་དབང་རང་
ལག་ན་ཡོད་རུས་འདིར་ཐོས་བསམ་སྡོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་
བའི་ཚུལ་ལ་ཆེས་ཆེར་བརྩོན་པར་རིགས་སོ་ཞེས་ཀྱང་ཞེས་
འཕྲོས་སུ་བྲལ་ལོ། ། དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བྱང་སྟོགས་
ཤམ་རྟ་ལའི་ཡུལ་རུ་དར་ཚུལ་དང་ཞར་བྱུང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་མདོར་བསྟུས་ཀྱིས་བཤད་བྱིན་

༡༡

༢ རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དར་ཚུལ།

གཉིས་པ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དར་ཚུལ་ལ། རྩ་
 ལྷགས་དང་འབྲོ་ལྷགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩ་ལྷགས་
 བོ། རྒྱུད་སྡེ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དཔལ་
 རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་འདི་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་འཕགས་
 པའི་ཡུལ་དུ་དར་བར་མཛད་པ་པོ་ནི། ཅི་ལི་པཏ་ཆེན་
 ཞེས་སྟོན་གྱི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་སང་
 པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཁོང་ཡིན་པར་བཞིན་དེ། ཁོང་ནི་རུས་
 རབས་བརྩུ་བའི་སྦྱང་དམ་བརྩུ་གཅིག་པའི་རུས་འགོ་ཙམ་
 དེར། རྒྱ་གར་ན་པ་ལ་རྣམ་གསུམ་ཞེས་རྒྱལ་པོ་གྲགས་
 ཅན་གསུམ་བྱོན་པ་དང་ཕལ་ཆེར་རུས་མཉམ་པར་རྒྱ་གར་

ཤར་ཕྱོགས་པར་ལྷོ་གོ་ཏེ་ཞེས་གྲགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཡུམ་
ནལ་འབྱོར་བ་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུད་
དུའི་དུས་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་མཚན་
ལ་ཙི་ལི་བ་ཞེས་གསོལ། སྤྱིས་སུ་སྟེ་སྟོན་གསུམ་དང་རིག་
གནས་ཆེན་པོ་ལྷ་སོགས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་པས་ཙི་ལི་
པའ་ཆེན་དུ་གྲགས། དཔལ་རྣམས་ལེན་ཏེ་དང་། བི་ག་མ་ཤི་
ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་། གཞོན་པ་མེད་པའི་རིན་ཆེན་རི་
པོ་སོགས་སུ་བཞུགས་ཏེ། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་ཤར་རུབ་
ན་བཞུགས་པའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚོས་སྟོར་མ་ལུས་པར་
གསན་ཞིང་། གསུང་རབ་མང་པོར་གཟིགས་ཏེ་གསན་གནང་
ཚོ། སྤྱིར་སྟེགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་བྱུང་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གོ་འཕང་མདོན་དུ་མཛད་དགོས་ན་གསང་སྤྲུགས་རྩོ་
རྩེ་ཐོག་པར་བཞེན་དགོས་ཤིང་། བྱུང་པར་དུ་བྱུང་ཚུབ་
སེམས་དཔས་འགྲེལ་བའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚོས་སྟོར་ཞིག་
ལ་བཞེན་དགོས་པར་འདུག་དེ་ནི་བྱུང་ཕྱོགས་ཤམ་སྟེ་
ལའི་ཡུལ་ན་སྤྱལ་བའི་རྒྱལ་བོ་ཞིག་གིས་སྟོན་པ་ཡོད་ཅེས་

པ་གཟིགས་པ་དང་། ཡི་དམ་གྱི་ལྷས་ཀྱང་ལྷང་བསྟན་
པས། རྒྱ་མཚོར་ནོར་བུ་ལེན་དུ་འགྲོ་བའི་ཚོང་བ་རྣམས་
དང་འགྲོགས་ནས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བདེ་སླག་དུ་བཀལ་
རྗེས། ཁོང་གཅིག་བུས་ཤམ་རྩ་ལའི་ལམ་ཡིག་བརྒྱད་སྟེ་
བྱང་སྟོགས་གྱི་རི་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་འཛེགས་པ་
ན་མི་ཞིག་དང་འཕྲད། དེས་རྒྱ་མཚོན་ཅིའི་སྲིད་དུ་ཡུལ་
གང་ཞིག་དུ་འགྲོ་བར་དྲིས་པས། ཁོང་ལ་བྱུགས་དགོངས་
ཅི་ཡོད་ལན་བཏབ་ཆོ། མི་དེས་ཤམ་རྩ་ལ་ཡུལ་བྲག་རིང་
ཞིང་གཅན་གཟན་གྱི་འཛེགས་པ་ཆེ་ཚུལ་སོགས་མང་
དུ་བསྟན་པར། དམིགས་ཡུལ་མ་འགྲུབ་བར་དུ་ཆོ་སྟོག་
འདོར་དགོས་ཀྱང་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་ལན་བཏབ་པར།
མི་དེ་བྱུགས་དགྲེས་ནས་སྟོང་གྱིས་འདོད་པའི་ཚོས་དེ་
འདི་ག་རང་དུ་གསན་ཚོག་གསུངས། ཅི་ལི་པཎ་ཆེན་གྱིས་
ཀྱང་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྦྱལ་བར་དོས་བྱིན་ཏེ། བྱུག་འཚལ།
མརྟལ་བུལ། གསོལ་བ་བཏབ་པར། སྦྱལ་བའི་མི་དེས་
དབང་རྒྱད་འགྲེལ་མན་ངག་མཐའ་དག་གནང་བས་ཅི་ལི་

སྒྲིབ་དོར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནས་བཟུང་སྟེ་
རུས་འཁོར་ཉམས་བཞིས་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་རྒྱ་གར་
རུ་བཟམ་མ་ཆད་པར་བྱོན་པར་གསུངས་སོ། །

༣ བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྡོངས་སུ་དར་ཚུལ།

གསུམ་པ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྡོངས་སུ་དར་ཚུལ་ལ། རུས་
འཁོར་རྒྱད་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་གཞུང་གང་དག་བོད་སྐད་རུ་
བསྐྱར་ཚུལ་དང་། བརྒྱད་པའི་བཀའ་སྲོལ་གང་དག་བྱུང་
ཚུལ། བོད་རང་གི་མཁས་པས་བརྩམས་པའི་རུས་འཁོར་
སློབ་གྲི་བསྟན་བཅོས་གང་དག་བཞུགས་ཚུལ་དང་གསུམ་
ལས།

རུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་དག་བོད་སྐད་རུ་བསྐྱར་ཚུལ།

དང་བོ་ནི། མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོའི་འདས་ལོའི་ཐོག་མ་སྟེ་རབ་
བྱུང་དང་བོའི་མེ་ལོས་ །སྟེ་ལོ༡༠༢༧ །ལོར་བོད་ཀྱི་མཁའ་
དབང་གི་ཚོ་ལོ་ཚུ་བ་ལྷ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་
འི་ཏ་རུས་ཞབས་གཉིས་པ་སྟེ་རྟ་དུ་བོ་རྟེ་ཞེས་པ་བོད་རུ་
གདན་དྲངས་ཤིང་། སུ་མེད་གི་ཞང་སྟོན་གསལ་བ་ཤེས་
རབ་གྱིས་སྟེན་བདག་མཛད་ནས་རུས་འཁོར་བསྐྱར་རྒྱུད་
ཐོག་མར་བོད་སྐད་རུ་བསྐྱར། སྐབས་དེར་ལོ་པཎ་དེ་
གཉིས་གྱིས་གཙོ་བོ་མཛད་ཀྱང་གསར་སྐྱེས་སྟོབ་མ་མང་
བོར་ཡང་རུས་བྱར་བཤོས་ཏེ་བསྐྱར་རུ་བཅུག་པས་འགྱུར་
མང་ཞེས་གྲགས་སོ། ། སྐྱིས་སུ་རྟ་བཅུན་བྱང་ཚུབ་འོད་གྱི་
བཀའ་པརྟེ་ཏ་ད་ན་སྟེ་སྟེན་དྲངས་ཏེ་མ་དགོ་བའི་སྟོ་གོས་
གྱིས་འགྱུར་བཅོས་མཛད། མཉམ་མེད་ཚོ་བོ་རྗེའི་སྟོབ་མའི་
གཙོ་གས་འགོས་ཁྱེད་པ་རྟེས་བཅོས་ཀྱང་གྱི་ཚོ་ལྷ་བའི་

འོད་ཟེར་དང་མཉམ་པོར་སོགས་སྐྱ་གར་དུ་ལན་གསུམ་
ཐེབས་ཏེ། མི་ཡི་སློབ་དཔོན་བདུན་ཅུ་དང་མཁའ་འགྲོའི་
སློབ་དཔོན་གཉིས་བཅས་སྐུ་མ་བདུན་ཅུ་ཙུ་གཉིས་བསྟེན་
ནས། འདུལ་བ་དང་དུས་འཁོར་སོགས་མདོ་སྐྱབས་ཀྱི་
ཚོས་སྐྱོར་མང་པོར་སྦྱངས་ཤིང་བསྐྱུར། གཞན་དུས་འཁོར་
བསྐྱུས་སྐྱུད་ལ། མར་འོད་བྱང་ཚུབ་ཤེས་རབ། སློ་གྲོས་སྦྱིང་
བོ། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས། འགྲོ་ལོ་ཚུ་བ། གཉན་ལོ་ཚུ་
བ་དར་མ་གྲགས། ལྡི་རི་ཚོས་གྲགས། ཅ་མི། རྫོ་རྗེ་དབང་
སྐྱབས་སྦྱིང་ལོ་ཚུ་བ། ག་རོད་ཚུལ་བྱིམས་འབྱུང་གནས། རྩ་
ཚོས་རབ། ཆག་ཚོས་རྗེ་དཔལ། ཤོང་ལོ་ཚུ་བ། ཡར་སྦྱངས་
བྱུང་གི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། དཔང་ལོ་ཚུ་བ་སློ་གྲོས་
བསྟེན་པ། མ་ཏི་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་འགྱུར་སོགས་ཚེས་མང་
པོ་བྱུང་བས་སྐྱེགས་བམ་གཅིག་ལ་འགྱུར་མང་བ་ནི་དུས་
འཁོར་བསྐྱུས་སྐྱུད་ཡིན་ཞེས་གྲགས་ཏེ། ཚེས་རམས་པ་རྗེ་
བསམ་འགྲུབ་སྐྱ་མཚོས། བསྐྱུས་སྐྱུད་འདི་སྐྱ་སྐྱེ་རིམ་པར་
ལོ་ཚུ་བ་ཉེར་ལྔས་བསྐྱུར་བར་གྲགས་ཀྱང་། འདི་ལ་འགྱུར་

མི་འདྲ་བ་བརྟུ་བཞི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོ། ། འོ་ན་བརྟུས་
རྒྱུད་འདི་ནི་དོན་ཚན་དང་ལེན་ཅི་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་ཅི་ན།
༡མྱེ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ལེན། ༢ནང་བརྟུད་སེམས་ཙན་
གྱི་ལེན། ༣དབང་གི་ལེན། ༤བསྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ལེན། ༥ཡི་
ཤེས་ལེན་བཅས་ལྔ་རུ་འདུ་སྟེ། སྐར་ཅིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ནི་
དང་བོ་ཁམས་ལེ་ནས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། ། རུས་འཁོར་
ཙ་རྒྱུད་སྟོང་ཕྱག་བརྟུ་གཉིས་པ་ལས། དང་བོ་དབང་
མདོར་བསྟན་གྱི་ལེན་མ་གཏོགས་མ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལའང་
འགྲོ་ལོ་རྩ་བ་དང་རྩ་ལོ་རྩ་བ། མན་ལུང་བ། ལོ་གྲགས་
བ། དཔང་ལོ། སྐ་ཚད་པ་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། སུ་ཉིང་
ལོ་རྒྱུད་གི་འགྱུར་སོགས་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་མང་ཙམ་ཡོད་
དོ། ། གཞན་ཡང་དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་འགྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་སེམས་འགྲེལ་སྟོར་གསུམ་དང་། རྗེ་རྗེ་མཁའ་
འགོའི་རྒྱུད། དབྱངས་འཆར་གྱི་རྒྱུད། མིག་བརྟུ་གཉིས་པའི་
མདོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ཙ་རྒྱུད་དང་བརྟུས་རྒྱུད་ཀྱི་
འགྲེལ་བ་དང་ཡང་འགྲེལ། སྐྱབ་ཐབས་དང་མན་ངག་སྟོར་

དུག་གི་སྒོར་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བསྐྱར་ཞིང་འགྱུར་
བཅོས་དང་འགྱུར་ཡང་ཤིན་ཏུ་མང་བོ་ཡོད་དེ། ལྷ་ཆེན་
པརྟེ་ཉལ། ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དབྱེར་མེད་དུས་འཁོར་ལོ།
། ལྷ་ནང་གཞན་གསུམ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་པར།
། བཞེན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ། །
མཚོག་ཏུ་གྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཙུ་ཙུ་དུག་བཞུགས། ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། བཀའ་འགྱུར་བྲོད་དུ་ཕོད་གཅིག་དང་བསྟན་
འགྱུར་བྲོད་དུ་ཕོད་ལྟ་བུ་བཅས་བྲོན་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་རྒྱ་གཞུང་བོད་འགྱུར་མར་ཚོས་ཚན་ལྟ་བུ་ཙུ་ཙུ་དུག་
ཅམ་ཡོད་འདུག་གོ།

བརྒྱད་པའི་བཀའ་སློལ་གང་དག་བྱང་ཚུལ།

གཉིས་པ་བརྒྱད་པའི་བཀའ་སློལ་གང་དག་བྱང་ཚུལ་ལ་

བདུན་ལས། །ཉི་ཤེས་ལོ་ལྷ་བ་ལྷ་བའི་འོད་ཟེར་མཚོག་གིས་
ལྷ་གར་གྱི་པའ་འི་ཏ་ལྷི་ལྷ་འ་ལྷོ་ལྷི་དང་མཉམ་པོར་དུས་
འཁོར་བསྐྱུས་ལྷུང་ཐོག་མར་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་བར་མ་
ཟད། དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ལྷུང་གྱི་སྤིང་བོ་དང་། དཔལ་
དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་མན་ངག་སོགས་གཞུང་མང་བོ་བོད་
སྐད་དུ་བསྐྱུར། ལོ་ལྷུང་རྣམས་ལ་དབང་དང་མན་ངག་
བཤད་པ་སོགས་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཚོས་སྐོར་རྩོགས་པར་
གནང་བས། ལོ་ལྷ་ལོ་ལྷ་བ་པར་འོད་ཟེར་གྱིས་ཁོང་གི་
གསུང་རི་ལྷ་བ་བཞིན་གྱིས་ཏེ་སྐྱོར་དུག་གི་ཡི་གེ་མཛད།
དེས་ལྷག་སྟོན་བེདུའུ་ལ་གནང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན། ལྷོ་
བ་ཚོས། དོལ་པོ་མགོན་པོ། ཀུན་སྐངས་ཆེན་པོ། ཀུན་
མཁྱིན་འཕགས་འོད། ལུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་བཅུན་དཔལ་
ཆེན་པ། ཚོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ཡབ་སྐུས། ལྷན་རི་བ་རིན་
ཆེན་ཚོས་གྱི་རྗོ་རྗེ་སོགས་སུ་བལྷུང་པ་ལ་གྱི་རྗོའི་ལྷགས་
ཞེས་བྱའོ། ། རྩམས་ལྷུང་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་རྩ་
ལོ་ལྷ་བ་རྗོ་རྗེ་གྲགས་གྱི་དཔོན་པོ་རྩ་ཚོས་རབ་ཞེས་ཡུལ་

བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར། དེ་ནས་སྐྱ་མ་སྐྱོམ་པ་བ་དང་། རྣམ་
འབྱོར་མ་ཆེན་མོ་ཞིག་ལྟ་རྒྱུ་སྐྱོམ་པ་དགོན་མཚོགས་ལ་ཆེན་
ཡུ་མོ་བ་སོགས་སུ་བརྒྱུད་པ་ལ་འབྲོ་ལུགས་པ་ཞེས་བྱའོ།
། བོད་ཀྱི་པརྟེན་ཏེ་ཅ་མི་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་
ཡུལ་དུ་ཐེབས་ཏེ་རིག་པའི་གནས་ཆེན་པོ་ལྟ་ལ་མཁས་
པར་སྐྱབས་ཤིང་ཆེའི་དངོས་གྲུབ་བརྟེན་པ། སྐབས་དེའི་
དཔལ་རྣམས་ལེན་དུའི་མཁས་པའི་བྲོད་ནའང་འགྲན་པའི་ཟླ་
དང་བྲལ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱོབ་དཔོན་ཨ་ལྷ་ཡ་ཀ་ར་དང་
ཡུ་རྒྱན་གྱི་པརྟེན་ཏེ་མ་གཅིག་ལྟ་རི་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཙུག་རྒྱན་
དུ་བཀྱར་བ། དུས་འཁོར་གྱི་མན་ངག་ཐམས་ཅད་སྐྱོགས་
གཅིག་དུ་བསྐྱེབས་པའི་སྐྱོར་བའི་སྤང་བ་ཞེས་པའི་བསྟན་
བཅོས་མཛད་པ་སོགས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་ལ་ཕྱག་རྒྱེས་ཆེས་
ཆེ་བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱ་གར་དུ་བཞུགས་པའི་
ཚོ། མདོ་སྐད་གཡམ་མོ་ཐང་གི་སྟོ་སྐྱོགས་ཅོང་ཁ་ཐེའུ་ཚུང་
དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་དཔལ་ཆེན་ཀ་ལོ་ཞེས་པ། རྗེ་བུར་བ་
དང་སྐང་རི་ཐང་བ་སོགས་སྐྱ་མར་བསྐྱེན་སྐྱོང་བའི་མཁས་

དབང་ཁོང་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ཏེ་པཎ་ཆེན་མང་པོ་ལས་
ཚོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་འདོད་དགུར་བཞེས་མཐར། ཅ་མི་ལས་
མཁས་པ་ཞིག་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་ནའང་མེད་པར་མཐུན་
ནས། ཚེ་འདི་རང་ལ་འཚང་རྒྱ་བའི་གདམས་ངག་དམིགས་
པ་སྡོམ་མི་དགོས་པ་ཞིག་གནང་བར་ཞུས་དོར་དཔལ་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དུག་གི་ཚོས་སྡོམ་ཆ་ཚང་
གནང་། ལོ་བཅུ་ལྷག་ལ་བསྐྱམས་པས་ཉམས་ཉོགས་ཁྱད་
པར་ཅན་རྒྱད་ལ་འབྱུངས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་
ཉོགས། སྐུ་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་པ་རྒྱན་ཆད། མེས་མི་ཚོག་ཆུ་ལ་
མི་བྱིང་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་མདོན་དུ་གྱུར། རྒྱ་
གར་ཤར་སྤོགས་ནས་གྲུབ་ཆེན་གསུམ་དང་རྣལ་འབྱོར་བ་
ལྟ་བུ་ཅམ་མཇལ་དུ་བྱོན། མིང་ལ་བ་དང་། གསེར་སྤིང་
བ། ཟངས་སྤིང་བ་སོགས་སྤིང་སྤོན་དུག་གི་དད་སྙན་སྡོམ་
མ་འདུས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་རྒྱས། སྤྱིར་བོད་དུ་ཕེབས་ཏེ་མདོ་
དབུས་ཁམས་གསུམ་པོར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་གཏུལ་
བྱ་མང་པོར་བསྐྱུངས། ཁོང་ལས་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤིང་

བཟང་བོ་དང་། ཆག་ལོ་ཚུ་བ་དག་བཅོམ་པ། ས་སྐྱ་པའ་
ཆེན་སོགས་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ལས་བརྒྱད་པ་ལ་བྱུ་
སྒྲིའི་ལྷགས་ཞེས་བྱའོ། ། རྗེ་སྐྱ་བརྒྱུད་གྱི་རྒྱལ་བོ་ལོ་ཚུ་བ་
ཚོས་རྗེ་དཔལ་ཞེས་གཉལ་སྦྱང་དུ་ས་པོ་རྟ་ལ་སྐྱ་འབྱུངས་
པ་ཁོང་རྒྱ་གར་དང་བལ་བོར་ཕེབས་ཏེ་པའ་ཆེན་མང་བོ་
བསྟེན་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་། བྱུང་པར་དུ་ཁུ་བོ་ཆག་
ལོ་ཚུ་བ་དག་བཅོམ་པའི་མདུན་ནས་དུས་འཁོར་སྦྱོར་དུག་
གསན་ཞིང་མཁས་པར་སྦྱངས། བུ་སློབ་དང་འཕྲིན་ལས་
གྱིས་ཉོར་ཡུལ་ཚུན་ཆད་ཁྱབ། སྦྱོར་དུག་གི་བཤད་གྲ་དང་
སྒོམ་གྲ་བཅུགས། བྱུགས་སྒྲས་བཅོམ་སྤྲོད་རིག་རལ་དང་།
གོ་ལུང་བ་མདོ་སྡེ་དཔལ་རྒྱལ་མཚན། མཁས་ཆེན་གཙང་
བ་བ། དབོན་པོ་བསྟན་འཛིན་དཔལ་བཟང་སོགས་བྱུང་
ཞིང་དེ་དག་ལས་བརྒྱད་པ་ལ་ཆག་ལྷགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །
ལྗེ་སྐྱ་དུ་སྐྱ་མ་དོ་རྗེ་གདན་པའི་ཞལ་ནས། གར་མཁན་
དཔལ་གྱི་རི་ལ་བཞུགས། ། ལྷམ་སྤིང་གཉེས་གྱི་དངོས་
བྱུང་བཞེས། ། ཤ་མ་རི་ཞེས་བྱ་བ་ཡི། ། སྐྱ་མ་དེ་ལ་བྱུག་

འཚེལ་ལོ། ། ཞེས་བསྐྱབས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ། རྒྱ་གར་གྱི་
ཡུལ་ཆེན་ཤ་མ་རི་དབང་ལྷུག་ཅེས་པ། རྫོ་རྗེ་འཚང་ངམ་
ལྷན་རས་གཟིགས་ལས་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་རྫོགས་པར་
གསན་པ། ལྷོ་བ་དཔོན་ལྷ་ལྷོ་བ་གྱིས་ལྷང་བསྟན་ལྟར་བསྟན་
པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་མཁན་དེ་ལས། པཎ་ཆེན་བི་རྒྱ་
ཏི་ཅན་གསན། ཁོང་ལྷ་ལྷོ་བའི་ལྷུག་ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་ཏི་བོད་གྱི་
ཡུལ་ཐོབ་དུམ་བུ་གོ་བྲག་པ་དང་། དེས་ཡུལ་ཆེན་གོ་ལྷང་
བ་གཞིན་རྒྱ་དཔལ་ལ་གནང་ཞིང་དེ་ལས་བརྒྱུད་པ་ལ་
ཡུལ་ཆེན་ཤ་མ་རི་དབང་ལྷུག་གི་ལྷུགས་ཞེས་བྱའོ། །

བོད་གཞུང་དུས་འཁོར་བསྟན་བཅོས་གང་དག་བཞུགས་
ཚེལ།

གསུམ་པ་བོད་རང་གི་མཁས་པས་བརྩམས་པའི་དུས་

པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། དུས་འཁོར་
ལྷགས་ཀྱི་ལོ་ཚོགས་གཞིར་བཞག་པ་ཞིག་གོ། །སྟེ་ལོ་
༡༠༥༡ལོར་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པའི་བསྟན་ཚིས།
།ཇོ་བོ་རྗེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མིན་ཡང་བོད་རང་གི་ས་ཆ་
ནས་མཁས་པ་མང་བོས་ལྷན་དོར་མཛད་པ་ལྷགས་པས་
འདིར་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་དྲངས། །སྟེ་ལོ་༡༡༡༧ལོར་
ཞང་ཆོ་སྤོང་ཆོས་ཀྱི་སློབ་མས་མཛད་པའི་བསྟན་ཚིས། སྟེ་ལོ་
༡༡༤༣ལོར་ཉང་བུན་ཆོས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
བསྟན་ཚིས། སྟེ་ལོ་༡༡༤༥ལོར་མང་ཐོས་སྐྱ་སྐྱབ་བྱ་མཚོས་
མཛད་པའི་བསྟན་ཚིས་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད། སྟེ་ལོ་༡༡༤༤
ལོར་དགེ་བཤེས་ནམ་མཁའ་སློབ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
བསྟན་ཚིས། སྟེ་ལོ་༡༢༡༤ལོར་སྟེ་ཐང་གྲགས་པ་སེང་གེས་
མཛད་པའི་བསྟན་ཚིས། སྟེ་ལོ་༡༢༥༧ལོར་འཆིམས་འཇམ་
དབྱངས་ནམ་མཁའ་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་ཚིས།
འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ ། 1235-1280 །མཛད་
པའི་དུས་འཁོར་ལྷགས་དཀྱིལ་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ལྷ་བསྐྱས་

སྒྲ་གཅན་གཟའ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་རྩེས་གཞི་རིན་པོ་ཆའི་
འོད་ཟེར་དྲི་མ་མེད་པ། ཉི་ཤིམ་འཕོ་བའི་ངེས་པ། ཏུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོའི་རྩེས་ཏུས་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་དོན་བསྐྱུས་དང་
བཅས་པ། གདོད་མའི་ཏུས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྩེས།
རྩེས་ཀྱི་གཙུག་ལག་དང་མཐུན་པའི་ངེས་པའི་རྩེས། ལྷ་མ་
གཉིས་པའི་རྩེས། ལོ་བདག་ཉི་ཤུའི་རྩེས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
རྩེས་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་སོགས་མཛད་ཅིང་ས་སྐྱའི་ལོ་ཐོ་
ཞེས་པའང་ཐོག་མར་བཏོན། ། ལོ་ཐོ་འདི་ནི་གཙོ་བོ་རྒྱ་
རྩེས་ལ་དཔེ་མཛད་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཆའི་གནས་བབས་དང་
མཐུན་པར་ཞིབ་དཔྱད་གནང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་
གྲགས། ། ལྷཱི་ལོ་༡༢༧༥ལོར་འཇམ་དབྱངས་སྒོ་གྲོས་སེང་
གས་མཛད་པའི་བསྟན་བརྩེས་མདོ་རྒྱད་ལྱང་གསལ། ལྷཱི་
ལོ་༡༢༨༤ལོར་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་
མཛད་པའི་བསྟན་རྩེས། ལྷཱི་ལོ་༡༣༡༤ལོར་ཀམ་རང་བྱུང་དོ་
རྗེས་ ། 1284-1339 ། མཛད་པའི་རྩེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱན་
ལས་བཏུས་པ། ། བོད་ཀྱིས་མཁས་པས་བཅུ་མས་པའི་རྩེས་

གཞུང་ཆ་ཚང་བའི་ཐོག་མ་པལ་ཆེར་འདི་ཡིན། ། བྱིས་བྱོན་
མཁས་པའི་བྲོད་ན་རུས་འཁོར་ལ་མཁས་པ་བྱ་དོལ་གཉིས་
ཞེས་གྲགས་སྟོན་གྱིས་ས་ཆེན་བྱབ་ཅིང་། སྐྱ་ཚེ་གང་བོར་
ས་རིས་བརྒྱབས་ཏེ་ལྷགས་ཐུར་བཅུ་གསུམ་བཟང་པར་
གྲགས་པའི་བྱ་སྟོན་ཐམས་བཅད་རུམ་མཐུན་པ་རིན་ཆེན་
བྱབ་། 1290-1364 ། གྱིས་སྐྱེ་ལོ་༡༣༥༧ལོར་མཛད་པའི་རྩིས་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པ་དགའ་བྱེད། ། གཞུང་འདི་ལས།
ལྟ་བུས་དང་། ཉི་ཟླ་སྐྱིབ་ཚུལ། གཟའ་ལ། ཞག་གསུམ་
ཀྱི་རྣམ་བཞག་སོགས་ཡོངས་རྫོགས་རི་མོའི་ལམ་ནས་
གཏན་ལ་འབེབ་ཚུལ་གསལ་ཞིབ་རུ་གསུངས་ཡོད། །
གཞན་ཡང་རུས་འཁོར་བསྐྱས་རྒྱུད་ཀྱི་གོ་སླ་བའི་མཆན།
རྩ་ལྷགས་དང་འགྲོ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་འདེབས། ཨ་རུ་
ས་མ་ར་? ཏའི་སྦྱོར་རྒྱག་ཅ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱུད་འདེབས། སྦྱོར་
རྒྱག་ཉེར་བརྒྱད། རུས་འཁོར་དབང་དོན་རབ་གསལ།
སྦྱོར་རྒྱག་སྟོན་འགྲོའི་རིམ་པ། སྦྱོར་རྒྱག་གི་བྲིད། སྦྱོར་རྒྱག་
འཕྲུལ་འཁོར། དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་ས་བཅད། དབང་

མདོར་བསྟན་གྱི་རྣམ་བཤད། རུས་འཁོར་ཚོས་འབྱུང་།
རུས་འཁོར་བསྟུས་དོན་དྲི་མེད་འོད་གྱི་རྒྱན། འགྲེལ་ཆེན་
དྲི་མེད་འོད་གྱི་མདོར་བསྟུས་དང་བོའི་རྣམ་བཤད། རུས་
འཁོར་བཤད་ཐབས་ངེས་དོན་ཉི་མ་དང་སྐྱ་རིག་མཁས་
པའི་རྒྱན། རུས་འཁོར་འགལ་སྟོང་། རུས་འཁོར་ཚོ་གསུ་
བསྟུས་གཟའ་ལྷ་དང་བཅས་པ། གཟའ་ལྷའི་རྒྱུ་རྒྱུ་གོ་
ལའི་རྣམ་བཤད། རུས་སྟོར་གྱི་དྲིས་ལན། རུས་འཁོར་
བསྟོང་པ། རུས་འཁོར་མདོན་ཉོགས། རུས་འཁོར་དགྱིལ་
ཚོགས་འཛིན་གྱིས། སྐབ་ཐབས་བསྟུས་པ། ཁོར་ཡུག་གི་སྟོ་
འགོད་ཚུལ། ས་ཚོགས་མོ་བརྩ་གཉིས་གྱི་མཚོད་གར། ལྷ་
ཚོགས་མཚོད་པའི་ཚོ་གཞི་བའི་སྐྱེན་སྲིག་གི་ཚོ་གལས་
བཞིའི་སྐྱེན་སྲིག་རྒྱུད་གྱི་རབ་གནས་གཞུང་ཚོག་བརྩ་གཉིས་
གྱི་འགྲེལ་བ། གཤེན་པོ་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཚོ་ག་སོགས་དཔལ་
རུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་སྟོགས་གྱི་བཀའ་ཚོམ་མང་དུ་ཡོད་སྟངས་
དོ། ། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་ ▯ 1292-
1361 ▯ གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་གྱི་བསྟུས་

དོན་ཡོངས་འདུས་འབྲི་ཤིང་དང་མཆན་བུ། བུ་སྟོན་རིན་
པོ་ཆེའི་བྱགས་སྐྱུ་སྐྱུ་ཚོད་པ་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་
མཛད་པའི་བུ་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བའི་དུས་འཁོར་གསུང་སྒྲོས་བྱིན་
གྲིས། ལྷོ་ལོ་༡༣༥༢ལོར་གཡུང་སྟོན་རྩོ་རྩེ་དཔལ་བས་མཛད་
པའི་བསྟན་ཚིས། ལྷོ་ལོ་༡༣༥༥ལོར་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་བ་སློ་གྲོས་
སང་གས་མཛད་པའི་བསྟན་ཚིས་མདོ་རྒྱུད་ལུང་གསལ།
ས་སྐྱུའི་རྩེ་བཅུན་རིད་འདའ་བ་གཞིན་ཅུ་སློ་གྲོས་གྱིས་
□ 1349-1413 □ མཛད་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབུད་པ་
ལས་བརྩམས་ཏེ་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ལ་འབྲིན་དུ་གསོལ་
བ་ནོར་བུའི་ཐོང་བ། དེའི་རང་ལན། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་ངེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་མ།
བྱང་བ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་ □ 1395-1475 □ གིས་མཛད་
པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛོས་རྒྱན། ཚིས་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་གྱིས་པ་བདེ་འཇུག་གྲུབ་ཚིས་ཆེན་མོ། གཟའ་
འཛིན་བརྟག་པ་དཀའ་བའི་གནས་ཤིན་དུ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ། རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་རྩེས་

ཟིན་གྱིས་སྐྱབ་བཏབ་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ནང་ལེན་འཁོར་
ནམ་པར་དག་པ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ ། 1357-1419 ། མཛོད་
པའི་སྐྱོར་དུག་རྗེ་རྗེའི་ཚིགས་བཅད་དང་དེའི་བཤད་པ།
དུས་འཁོར་ཟིན། གྱིས་དུས་འཁོར་མངོན་རྟོགས་དང་
དབང་གི་ཟིན་གྱིས། སྐྱོར་དུག་ཉེར་མཁོའི་ཟིན་གྱིས། སྐྱོར་
དུག་གི་རྗེ་གས་རིམ་གྱི་གནད་བསྐྱུས་རྗེའི་གསུང་བཞིན་
ལྷལ་སྟེང་བས་བཀོད་པ། རྗེའི་གསུང་བཞིན་དུས་འཁོར་
རྗེ་གས་རིམ་སྐྱོར་དུག་གི་བྲིད་ལུ་??ས་བཀོད་པ། རྗེའི་སྐྱོར་
བ་ཡན་ལག་དུག་གི་བྲིད་བཅའ་མོའི་དམིགས་རིམ་གྱི་ལག་
རྗེས། རྗེའི་སྐྱོར་དུག་གི་ཟིན་གྱིས་ཤར་ཁ་བ་རིན་ཆེན་ནམ་
ལྷལ་གྱིས་བཀོད་པ། ལྷལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་ ། 1364-
1432 ། གྱིས་མཛོད་པའི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལམ་
རིམ་གཉིས་རྗེ་ལྷུར་ཉམས་སྐྱུ་ལེན་ཚུལ་བདེ་ཆེན་ལམ་དུ་
ལྷུར་འཇུག་གྱི་ལོ་ ༡༣༥༥ ལོར་ཀམ་མཚུར་ལུ་འཇམ་དབྱངས་
དོན་འགྲུབ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛོད་པའི་བྲེད་ཚིགས་དང་གྲུབ་
ཚིགས་གནས་དུག་པ། ། འདི་ནི་ཀམ་རང་བྱུང་རྗེ་རྗེའི་ཚིགས་

གུན་བརྟམ་པ་གཞིར་བཞག་པ་ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་མཚུར་
ཕུའི་ལོ་ཐོ་ཞེས་པ་ཐོག་མར་བཏོན་ཞིང་སྐབས་དེར་དབུས་
གཙང་ཡུལ་དུ་དར་བྱབ་ཆེན་པོ་བྱུང་། །སྟེ་ལོ་༡༤༣༥ལོར་
མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐིན་པས་ །1385-1438 །ལོར་
མཛད་པའི་དུས་འཁོར་རིག་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ། །འདི་
ལ་ཕྱིན་པོད་བཞི་ཡོད་པ་ལས། ཁམས་ལེའུ་དང་། བང་
ལེའུ། དབང་ལེའུ་བཅས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བསྟན་པའི་
པོད་གཉིས་ནི་མཁས་གྲུབ་རྗེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་
དབང་ལེའུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལེའུ། རྒྱབ་ལེའུ་བཅས་ཀྱི་འགྲེལ་
བ་པོད་གཉིས་ནི་ཁོང་གི་དངོས་སྟོབ་གནས་བརྟན་སྟོ་གྲོས་
ཚོས་སྟོང་དང་ཞང་ཞུང་བ་ཚོས་དབང་གྲགས་པ་རྣམ་
གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྟོང་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་ནང་དུ་
སྐར་རྩིས་ཀྱི་གོ་དོན་དང་ལག་ལེན་སོགས་ཆེས་གསལ་ཞིབ་
དུ་གསུངས་ཡོད་པས་པོད་ཀྱི་གནམ་རིག་སྐར་རྩིས་འཕེལ་
རྒྱས་ལ་ཕན་ཚུན་སྒྲ་མེད་གནང་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་
མཁས་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པའི་དུས་འཁོར་དཀྱིལ་ཚོག་གི་

སྐྱབ་ཐབས། ཏུས་ཀྱི་ལའོར་ལོའི་ཉེ་བར་མའོ་བའི་བྱར་
འདེབས། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་ཀྱི་ནང་ལེའུའི་དགའ་གནས་
ཟིན་གྱིས། ཏུས་ལའོར་དགྱེལ་ལའོར་གྱི་སྟོ་ཚོགས་མཚོད་
པའི་ཚོ་གཏུས་ལའོར་དགྱེལ་ལའོར་གྱི་ཚོ་ག་དགོངས་པ་
རབ་གསལ། ཏུས་ལའོར་ཐིག་ཚུ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །
ཞང་ཞུང་བ་ཚོས་དབང་གྲགས་པས་ [1414-1469] མཛོད་
པའི་ཏུས་ཀྱི་ལའོར་ལོའི་རྣམ་བཞག་གཙང་སྟོན་ཀྱང་དགའ་
རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛོད་པའི་ཏུས་ལའོར་དགའ་གནས་ཀྱི་
དྲི་བ་གསལ་བའི་སྟོན་མེ། སྤྱི་ལོ་༡༤༤༣ལོར་འགོའི་ལོ་རྩེ་བ་
གཞོན་ཏུ་དཔལ་ [13921481] ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྩིས་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་འབྲུལ་སེལ། དཔལ་ཏུས་ཀྱི་ལའོར་ལོའི་རྩོད་
སྟོང་གཏུང་སེལ་ཀྱི་ལྷ་དའི་དགའ་སྟོན། མཁས་གྲུབ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་གཙོང་བོ་དགའ་ལྷན་གྱི་ཐོག་ཏུ་ག་པ་བ་སོ་
བ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ [1402- སྤྱི་ལོ་༡༤༤༦ལོར་དགའ་ལྷན་
གིར་བཞུགས་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལ་གྱི་བསྐྱེད་ས་འདུག་པ་
ལས་འདས་ལོ་མ་རྟེན། [གྱིས་མཛོད་པའི་ཏུས་ལའོར་

བསྐྱེད་ཚོལ། དུས་འཁོར་སྐབ་ཐབས་པར་དཀར་བོ། རྣམ་
འབྱོར་ཡན་ལག་དུག་གི་བྲིད་ཡིག་རྒྱུད་སྐད་པ་རྗེ་ཤེས་རབ་
སེང་གས་ □ 1383-1445 □ མཛད་པའི་དུས་འཁོར་ཟིན་གྲིས་
མཁས་གྲུབ་གསུང་རྒྱན། རྒྱ་མ་ཤེར་རྒྱལ་གྱི་དུས་འཁོར་
རྗེ་གས་རིམ་ཟིན་གྲིས་མཁས་གྲུབ་གསུང་རྒྱན། རྒྱུད་ཆེན་
ཀུན་དགའ་དོན་འགྲུབ་ □ 1419-1486 □ གྲིས་མཛད་པའི་
དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་དཔོངས་གསལ་སྟེ་མ། རྒྱུ་ལོ་
༡༤༤༧ལོར་ལུག་པ་རྩུན་འགྲུབ་རྒྱ་མཚོས་ □ གཙང་རྒྱུད་ཚོས་
གྲགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། མཁས་གྲུབ་ལོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ། ལུག་
པ་རྩུན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ལ་སྐར་ཚིས་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་
བྲིད་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གསུམ་དུ་གྲགས་ཤིང་། གཙང་རྒྱུད་ཚོས་
གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ནི། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་མོའི་འཁོར་དག་པ་
རྣམ་བརྒྱུད་གྱི་ནང་ཚོན་གནས་བརྟན་བཟང་སྦྱོང་གི་སྟོབ་
མ་ཡིན། ལུག་པ་རྩུན་འགྲུབ་རྒྱ་མཚོ་དང་མཁས་གྲུབ་ལོར་
བཟང་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ནི་གཙང་རྒྱུད་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་
སྟོབ་མ་ཡིན། མཁས་གྲུབ་ལོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ་འདི་ཉིད་རྗེ་

དགེ་འདུན་གྱུ་བ་ཀྱི་དངོས་སློབ་ཡིན་པར་མ་ཟད་རྒྱལ་བ་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་སློབ་མ་ཡང་ཡིན་ཞེས་རྩིས་རམས་པ་
རྗེ་བསམ་གྱུ་བ་རྒྱ་མཚོས་གསུངས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་
གི་རྒྱ་ཚར་མཁོ་གལ་ཆེ་བར་བསམ་སྟེ་འདིར་བཀོད་པའོ། །

། མཛད་པའི་རྩིས་གཞུང་པར་དཀར་བོའི་ཞལ་ལྷང་།
གཞན་ཡང་ཁོང་གིས་རྒྱ་མིག་གྱུ་མཚོའི་ ། ༤༥༤ ། རེའུ་
མིག་སྐར་མའི་རྒྱང་བའི་རེའུ་མིག་རྒྱ་ཚོད་ཀྱི་རེའུ་མིག་དཀྱིལ་
འཁོར་མཐར་སྡེལ་བར་བྱས་པའི་རེའུ་མིག་རྒྱ་མཚོ་སྟེ་རེའུ་
མིག་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ། ཞི་གཟའ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱང་
བའི་རེའུ་མིག་སོགས་ཀྱང་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ།
གཟའ་ལྡེལ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་མཁོ་བའི་རེའུ་མིག་མན་ངག་གི་
ཡིག་རྒྱང་དང་བཅས་པ། གཟའ་ལྡེའི་ལྷུང་དག་ཆོགས་མེད་
དུ་བསྐྱབ་པའི་རེའུ་མིག་དང་བཅས་པ། རྟོང་འཇུག་གི་
རེའུ་མིག་ཁ་བྱང་གི་ཡིག་རྒྱང་དང་བཅས་པ་གསར་དུ་
བརྩམས། ། ཁོང་གིས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ལ་ཆ་
མི་ཚང་བ་དང་། མི་གསལ་བ། མ་འབྱོར་བ། མ་བཤད་པ།

ལོག་པར་བཤད་པའི་ཆ་སོགས་ལེགས་པར་དོར། ལེགས་
པར་བཤད་པ་རྣམས་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་ཏེ་འཆད་
སྤེལ་ཆེན་པོ་གནང་བས་བོད་ཀྱི་གནམ་རིག་སྐར་རྩིས་
སྟོགས་ཐམས་ཅད་ནས་མཐུས་ཚང་བར་བྱས་པས་སྐྱེ་དྲིན་
ཆེ་ལ། ལུག་ལུགས་ཞེས་ཀུན་གྱིས་ཚད་མར་འཛིན་ནོ། ། བོ་
དུང་པའ་ཆེན་སྟོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ ། 1375-1451 ། ཀྱི་དུས་
འཁོར་ནས་གསུང་བའི་རྩིས་ཀྱི་རྣམ་བཤག་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་
མེད་འོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་བཤད་སྐྱུར། དུས་འཁོར་སྐྱབ་
ཐབས་རིགས་གསུམ། དུས་འཁོར་སྟོམ་ཆེན་གྱི་མདོན་
ཉོགས། དུས་འཁོར་ཚོ་གདུས་འཁོར་དཀྱིལ་ཚོག་ལུང་
རིགས་རྣམ་དེས། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་བཤད། དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོར་གསུངས་པའི་ཐོད་བཀལ་བའི་སྐྱོར་བ་དུག་
བཤད་པ། དུས་འཁོར་རྫོགས་རིམ། དབང་བཞི་བསྐྱར་
བའི་ཚོ་གདུས་འཁོར་གེགས་སེལ་ལུན་པའི་སྟོན་མོ། སྐྱོར་
བ་ཡན་ལག་དུག་པ། དུས་འཁོར་དགོས་པ་དོ་རྗེའི་མདོན་
ཉོགས་སོགས་མང་པོ་དང་། མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ

□ 1504-1566 □ མཛེན་པའི་ཕྱིས་ཀྱན་བརྟམ་པའི་རྒྱས་
འགྲེལ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛེན་དང་། ཡང་ཁོང་གི་ཕྱིས་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས། ལྷོ་ལོ་༡༥༤༤ལོར་མང་ཐོས་ལྷོ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་
□ 1523-? □ མཛེན་པའི་བསྟན་ཕྱིས་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད།
ལྷོ་ལོ་༡༥༤༧ལོར་སློམ་སྡེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ □ 1523-
1591 □ གྱིས་མཛེན་པའི་བསྟན་ཕྱིས། པཎ་ཆེན་སྐུ་འཕྲེང་
བཞི་བ་སྟོ་བཟང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ □ 1670-1662 □ གྱིས་
མཛེན་པའི་དུས་འཁོར་བཟང་ལམ་དེ་རྗེས་རྒྱལ་འབྱོར། དུས་
འཁོར་སྐུ་བཟང་མདོར་བསྐྱུས་འཇམ་དཔལ་དགོངས་
རྒྱན། འབྲུག་པ་པར་དཀར་པོས་ □ 1523-1596 □ མཛེན་
པའི་ཕྱིས་ཀྱི་ལག་ལེན་མདོ་ཙམ་བཛེན་པ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་གསལ་བར་བྱེད་པ། དུས་འཁོར་མདོན་རྟོག་དང་དགྲིལ་
ཚོག་དུས་འཁོར་དྲིས་ལན། རོ་ནང་བའི་སྦྱོར་དུག་ཁས་འཆེ་
བ་རྣམས་ལ་དྲིས་པ། འབྲུག་པ་སངས་རྒྱས་དེ་རྗེས་མཛེན་
པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པའི་དྲིས་ལན་སྤང་
བའི་ཟླ་ཤེལ། ཕྱིས་ཀྱི་ལག་ལེན་མདོ་ཙམ་བཛེན་པ་དུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་
དགོངས་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཐུར་མ་མཁས་པའི་
ཞལ་ལུང་། སྤྱི་ལོ་༡༦༡༥ལོར་འཁོར་རྟོན་དཔལ་འབྱོར་རྟུན་
འགྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་ཚིས། སྤྱི་ལོ་༡༦༢༥ལོར་ཐུར་
ཆེན་དཔལ་འབྱོར་འབྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་གྱིས་མཛད་པའི་
ཚིས་དཀར་ནག་གི་དྲིས་ལན། རྗེ་བཅུན་ཀུན་དགའ་སྟོང་
པོའམ་ལོ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རྡོ་ནང་རྒྱ་ར་རྒྱ་ཐའི་ □ 1575-1683 □

རུས་འཁོར་ཚོས་འབྱུང་དང་། རུས་འཁོར་ལྟ་དགའི་རྒྱབ་
ཐབས། རུས་འཁོར་མཚོད་ཚོག་ཉེར་མཁོ། རུས་འཁོར་
རྒྱབ་ཐབས་རྒྱས་པ་དཔག་བསམ་སྟོན་ཤིང་ལ་འཇུག་པ།
རུས་འཁོར་དགྱེལ་ཚོག་དཔལ་རུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་རྡོ་རྗེ་
སྟོབ་དཔོན་གྱི་དབང་ཚོག་རུས་འཁོར་བསྐྱེད་རིམ། རུས་
འཁོར་སྟོམ་པའི་ཐིག་ཚོན། རུས་འཁོར་སྦྱིན་སྲེག་སྦྱོར་རུག་
སྟོང་པོའི་ཕོག་ཚིག་མ། རུས་འཁོར་དགྱེལ་འཁོར་གྱི་ཚོ་
གའི་རྣམ་བཤད། རུས་འཁོར་གྱི་དབང་གོང་མའི་ཚོ་གསྦྱོར་
རུག་གི་སྤྱིའི་དོ་སྟོན་དང་ནང་གི་དོ་སྟོན། སྦྱོར་རུག་གེགས་

སེལ། ལྷོར་རྒྱལ་ལྷུལ་ལའོར། དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་
འགྲེལ་བཤད་སོགས་ཆེས་མང་བོ་བཞུགས་སོ། ། ལྷོ་ལོ་
༡༦༥༦ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྡ་བ་ཆེན་མོས་ ། 1617-1682 །

མཛད་པའི་རྩིས་དཀར་ནག་ལས་བཅུ་མས་པའི་དྲིས་ལན་
ཉིན་བྱེད་དབང་བོའི་སྣང་བ། ལྷོ་ལོ་༡༦༥༥ལོར་སྡེ་སྲིད་ལྡ་
བ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ ། 1653-1705 ། བཅུ་མས་གྲུབ་པའི་

ཕྱག་ལྷགས་གྱི་རྩིས་གྱི་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་མགུལ་
རྒྱན་བེ་ལྷུར་དཀར་བོའི་དོ་ཤལ་དཔྱད་ལྡན་སྡིང་ནོར། ལྷོ་
ལོ་༡༦༥༥ལོར་བཅུ་མས་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བེ་

ལྷུར་དཀར་བོ་ལས་དྲིས་ལན་ལྷུལ་སྣང་གཡའ་སེལ་
ལམ་བེ་དཀར་བུ་ཡིག་ལས་ ། ཁོང་གིས་བེ་དཀར་མ་ཡིག་

བཅུ་མས་རྗེས། འདི་ལ་བོད་ཁམས་གྱི་རྩིས་རིག་སྐྱབ་བ་
ཡོངས་གྱིས་འདྲི་ཞིང་ཚོད་པས་དོགས་སྡོང་གནང་དགོས་

པའི་གསུང་བསྟུལ་མཛད་པར་བརྟེན། གཡོ་རུ་འཕྱིང་བ་
སྟག་རྩེའི་རྩིས་རིག་སྐྱབ་བ་ལུ་འགོ་སླ་མཁྱིན་ངག་དབང་

ཞེས་པས་དྲི་བ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཞུས་པའི་ལན་རུ་བེ་

དཀར་ལྷ་ཡིག་བཅུ་མཁུ། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ལྷ་ལྷ་གི་རྩེས་
རིག་སྒྲུབ་བ་པལ་མོ་ཆེས་བསྟན་ཅོས་དེ་གཉིས་ཆེས་ཚད་
ལྷན་དུ་བཟུང་དོ། ། ། བོད་གསལ་ལྷ་ར་ལྷ་འགོ་སྒྲུབ་མཁུ་
པས་མཛད་པའི་སྒྲུབ་ན་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་བེ་དཀར་
ལས་འཕྲོས་པའི་སྒྲུབ་སྒྲོན་ཉིས་བཟུ་བཟུད་པ། ལྷ་ལོ་
༡༤༥༤ལོར་འགྲུ་བོད་བ་དཀོན་མཚོག་ལྷན་འགྲུབ་གིས་
མཛད་པའི་རྩེས་གཞུང་པད་དཀར་བཞད་པའི་ཉིན་བྱེད།
ལྷ་ལྷ་གས་གི་ལེན་བཤད་མཁུས་པའི་མཁུལ་ལྷན། ལྷ་ལོ་
༡༧༡༤ལོར་ལོ་ཆེན་རྣམ་གྲུས་ ། 1654-1718 ། མཛད་པའི་
རྩེས་གི་མན་ངག་ཉིན་བྱེད་སྒྲུང་བ། ཡང་ཁོང་གི་རྣམ་
འགྲུལ་གསེར་གི་ཤིང་རྟ། ཉིན་བྱེད་སྒྲུང་བའི་ལག་ལེན་དོ་
མཚར་སྒྲུང་བ། ། ། ལོ་ཆེན་ཁོང་གིས་སྒྲིན་སྒྲིང་ལོ་ཐོ་ཞེས་པ་
ཐོག་མར་བཏོན་པས་སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་ཡུལ་དུ་
དར་བྱུང་ཆེན་པོ་བྱུང་། ། ། ཡང་སྐབས་དེ་ཤིང་དུ་མཛད་
པའི་ལྷ་མ་པོ་དོན་འགྲུབ་དབང་ལྷ་གི་སྐར་ནག་བྱུང་སྒྲོལ།
འདར་ལོ་ཆེན་པོའི་རིན་ཆེན་སྤ་ཚོམ། པཎ་ཆེན་དཀོན་

མཚོག་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་ལྷན་ཐབས་རྒྱ་སྐར་སྤེང་བ། གཙང་

པརྟེ་ཏ་སློ་བཟང་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོའི་ [1738—1780]

དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྤྱི་རོལ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་སྐར་

ཚིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས་ཡན་ལག་སྤྱིའི་ངེས་པ། གོ་

ལའི་རྣམ་བཤག་འབྲོང་ཚེ་སློ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་ [1769-?]

ཀྱི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རིམ་གཉིས་ལམ་རྒྱང་འཇུག་བཤོད་

པའི་ཐེམ་སྐས། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥འོར་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་

དབྱངས་བཤད་པས་ [1648-1721] མཛོད་པའི་བསྟན་

ཚིས། རྒྱལ་སྐས་སྐལ་བཟང་འཇིགས་མེད་ཀྱི་ཚིས་ཀྱི་བསྟན་

བཙོས། དུས་འཁོར་དབང་བཤད། དུས་འཁོར་བསྐྱེད་རིམ།

པའ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་བའི་དུས་འཁོར་མདོན་རྟོགས་

དང་སྐབ་ཐབས། དབང་བཤད། དབང་ཚོགས་སྐྱེན་སྤྱིག་

སོགས་མང་པོ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་བཤད་

སྐར་མཁས་པའི་འདོད་འཇོ་ལས་མདོར་བསྐྱས་བདུན་པ་

དང་། བརྒྱད་པ། དགུ་བ། བརྒྱ་བ་གོ་སྤྱི་དང་བཅས་པའི་

འགྲེལ་བ། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་བཤད་སྐྱར།

ལྷོང་རྗོལ་སྒྲ་མ་ངག་དབང་སྒྲོ་བཟང་། 1712-1794 ། གིས་
མཛད་པའི་དུས་འཁོར་ས་བཅད། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལོ་
རྒྱུས་དང་ཤམ་སྟ་ལའི་ཞིང་བཀོད། ལྷི་ལོ་༡༧༣༢ལོར་དཔལ་
སྤངས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩིས་གཞུང་ཉེར་
མཁོའི་བུ་བཟང་། ། གཞུང་འདིའི་ནང་དུ་སྐར་རྩིས་ཀྱི་
རི་མོའི་གོ་དོན་ཅུང་རྒྱས་ཅམ་ཡོད། ། ལུ་ལ་པ་མཁན་ཆེན་
ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་། 1704-1788 ། ཀྱིས་མཛད་པའི་སྐར་
ནག་རྩིས་ཀྱི་སྒྲིང་ལོར་བྱུང་འཇུག་ཀྱི་གསལ་མེ་ལོང་།
རྩིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གསལ་མེ་ལོང་གི་བུ་གཞུང་ལྷ་
བསེལ་རྩི་སྐྱོར་དགོ་ལྡན་རྩིས་གསལ། དགོ་ལྡན་རྩིས་
གསལ་གྱི་ས་རིས་འབྲི་ཚུལ། ། ཁོང་གིས་དགོ་ལྡན་རྩིས་
གསལ་མཛད་ཅིང་རྩིས་འགོ་བསྐྱུངས། རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་
སོགས་སྟབས་བདེར་བཟོས་པ་ནས་དཔལ་མཉམ་མེད་རི་
བོ་དགོ་ལྡན་པའི་རྩིས་རིག་སྐྱབ་པ་མང་བོས་ལྷགས་འདི་
གཙོ་བོར་བཟུང་། ལུ་ལ་པ་མཁན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་། 1737-1802
། མཛད་པའི་རྩིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་དུང་གཡས་འབྲིལ།

ཚེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་སྒྲིང་ནོར། རྩོན་འགྲོའི་
ཉེར་མཁོ། ཉེར་མཁོའི་རེའུ་མིག་རེའུ་མིག་དམར་ནག་
འཁོར་མ། བསྐལ་བའི་རེའུ་མིག་མདོའི་རེ་ཁྲུལ། རེའུ་མིག་
སྒྲི་ནོར། ཟླ་བའི་རྒྱང་འཛིན་རེའུ་མིག་སྒྲིན་པའི་དལ་བར་
རེའུ་མིག་སོགས་རེའུ་མིག་མི་འདྲ་བ་སྐྱམ་ཅུ་ཅམ་དང་།
ཚེས་ཞག་དལ་དག་སོགས་གཙུག་ལག་ཚེས་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་མང་བོ་གསུངས། ། སྐུ་བཀུན་ཚེས་ཀྱི་ཉི་མ་ནི་
སྐྱམ་པ་མཁན་ཆེན་གྱི་དངོས་སློབ་ཡིན་ཞིང་དགེ་སྣན་ཚེས་
གསར་གྱི་འཕྲིན་ལས་གདུགས་དཀར་མཐོ་རུ་འདེགས་པའི་
ཡུ་བ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏོ། ། ། སྒྲི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་བོད་མཁས་
པས་ ། 1618- ། ། མཛད་པའི་ཚེས་གཞུང་ལེགས་བཤད་
ནོར་བུའི་སྤེང་བ། ར་ཚོད་ནམ་མཁའ་སེང་གའི་ ། 1712-
1780 ། རྒྱར་ཚེས་ཀྱི་རྩོན་འགྲོ་སོགས་ཉེར་མཁོ། ལྟ་བུས་
སོགས་ཀྱི་ཚེས་གཞི་གསར་སློབ་བེ་དཀར་ལས་འཕྲོས་པ་
བདུད་ཚེའི་བྲེགས་མ། དེའི་ས་རིས་ཀྱི་སྒྲོར། བྱེད་སྐྱབ་
ཉུགས་ལོངས་འདོད་ལྟ་དབུག་སྒྲང་བྱིམ་འཕོ་རི་ཕག་ཉི་

ལྷོག་བཅས་ཀྱི་རེའུ་མིག་གྲུབ་མཐའི་ཚེས་ཀྱི་བསྐྱལ་ལི་སྐར་
ཏུག་ཚུ་ཚོང་ཞེ་ལྷས་སྦྱངས་པ། གྲུབ་མཐའི་ཚེས་ཆ་ཤས་
རེའུ་མིག་གཟུང་ལྷའི་ཉིན་ཚེས་རྟགས་ལོངས་རྐང་ལོར་གྱི་
རེའུ་མིག་འབྲས་ཚེས་སོགས་མང་པོ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་
འཕྲོངས་རྒྱས་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་
ཚེས་གཞུང་བེ་ཏུར་བཞད་པའི་འཇུ་མ་བེར། བེས་པ་དག་
དབང་མི་ཕམ་ལྷ་བའི་ [1767-1807] ཚེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་
མཁས་པའི་སྒྲིང་ལོར། དེའི་དཀར་ཆག་དེའི་ཆ་ལག་རེ་མིག་
མི་འདྲ་བ་ཉེར་དགུ་ཅམ། སྐོར་འགོ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་
བཤད་པ་ཚེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས། རི་མོའི་གནད་གྲོལ་བའི་
རྣམ་འགྱུར་ལུན་ལུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱར་རྒྱན་གྱི་མཛེས་པ་
ཚེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས། ཆ་ཏུར་དགེ་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
ལྷ་བསྐྱེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ལྷ་བསྐྱེས་ཀྱི་ལྷུར་ཚེས། ལོ་ལྷ་
སོགས་ཀྱི་ཚེས་སྐོར་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་སྟེར། དགེ་ལྡན་ཚེས་
གསར་གྱི་ལྷ་བསྐྱེས་སོགས་ལྷ་བསྐྱེས་རིགས་མང་པོ། ཚེས་
ལྷན་ཐོར་བུ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ། རབ་འདོད་ལྷགས་མོ་

བྱ་ལོའི་ལོ་ཤོ། ཚེས་སྐོར་ལས་བརྩམས་པའི་བརྗེད་བྱང་།
དགུ་མཐའ་སོགས་ཀྱི་རི་མོ་བྱ་ཚུལ། རེབ་མིག་སྣ་ཚོགས་
སོགས་ཚེས་ཀྱི་སྐོར་ཤིན་ཏུ་མང་བོ། གཙོས་བསྟན་པའི་
རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཚེས་ཀྱི་མན་ངག་དཔག་བསམ་ཡོངས་འདུ།
ཚ་ཁ་སྐུལ་སྐུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཚེས་ཀྱི་བསྟན་
བཙུགས། རྗེ་བ་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མའི་དུས་
འཁོར་བསྐྱེད་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷུང་དང་སྐུབ་ཐབས་
བསྟེན་ཡིག་སོགས་མང་བོ། དགའ་ལྡན་བྱི་ཐོག་ད་གསུམ་
པ་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་སེང་གའི་ 1757-1849 ། ཐུག་
ལྷགས་ཚེས་ཀྱི་སྟོང་བོ་མཁས་པའི་མགྲུལ་རྒྱན། ཆེ་ཤོས་
ངག་དབང་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་ 1787-1859 ། དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོའི་ལོ་རྒྱུས་དོ་མཚར་དད་པའི་སྐུ་ལོངས་གཡོ་བྱེད།
རྩ་རྒྱའི་ཐུག་མཛོད་བྱམས་པ་གསུང་རབ་ ། རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་སྐད་ཅམ་ལ་འབྲུངས་ཞེས་རྩ་རྒྱའི་གདན་
རབས་གསེར་ཕྱིང་དུ་གསལ། ། ཀྱི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རི་
མོས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་མན་ངག་རིགས་

ལྡན་སྒྲིང་གི་ཐིག་ལེ་དང་། ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས་བཤད་
པའི་ཞག་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་སྟོན་པ་དུངས་
ཤེལ་མེ་ལོང་བསྐྱགས་པའི་ཀུན་ཤེས། ལྡ་བསྐྱུས་གོ་དོན།
། ལྷག་མཛོད་བྱམས་པ་གསུང་རབ་གྱི་རིགས་ལྡན་སྒྲིང་
ཐིག་གི་འཕྲིན་ལས་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་པས་ད་ལྟའང་རྩིས་རིག་
སྐྱབ་པ་མང་བོས་རྩིས་གཞུང་འདིའི་སྒྲིང་ནས་འཆད་སྤེལ་
གནང་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གི་རྣམ་དཔྱེད་འགྲན་ཟླ་བལ་བ་
ཞིག་ཡིན་པས་རིག་པའི་རོལ་རྩེད་སྣ་ཚོགས་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་
བཞག་པ་ད་ལྟའང་ཀན་བགྲེས་ཚོའི་ངག་རྒྱན་དུ་མ་ཡལ་
བར་ཡོད་ལ་རྩ་རྒྱའི་བཀའ་འགྲུར་ཡང་གཙོ་བོ་མཁས་
དབང་འདིའི་ལྷག་རྗེས་ལ་བཞེན་ནས་འབྲུངས་པ་ཞིག་
ཡིན་འདུག་གོ། ། ལྷག་དགོན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ ། 1801- །
། གྱི་ལྷག་ལྷགས་རྩིས་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་
པ་རིལ་ལྡན་མཚོད་པའི་འོད་སྣང་། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་
། 1803-1875 ། དུས་འཁོར་བསྐྱེད་རིམ་འཇམ་དཔལ་
གསུང་གི་འོད་ཟེར། རྩ་དཔལ་སྐྱུལ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་

བདུན་ལྔ་གྱི་ཤིང་རྟ། དགོ་ལྔ་རྩེས་གཞུང་གི་དཀའ་
གནས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཚུ་འབྲུང་འོད་འབར། བདེ་ཆེན་
ལྷོ་བྲག་སློབ་བཟང་ཚོས་འཕེལ་གྱི་ལྷ་བསྐྱུས་སྐྱ་གཙན་གཟུལ་
ལྷ་དང་བཙས་པའི་རྩེས་གཞི། རོང་ཐ་སློབ་བཟང་དམ་ཚོས་
རྒྱ་མཚོའི་ 1865-- ༩ རྩེས་གཞི་རྣམ་གསལ་འོད་ཐིག་གི་
ཕུ་དཔེ་སྟོང་འཇུག་གི་རི་མོ་གསལ་བར་བཤད་པ་དགོ་
ལེགས་སྤང་བ་གསར་བའི་སློན་མེ། དེའི་རེའུ་མིག་མཁོ་ཆེ་
བ་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལག་ལེན་གོ་བདེ་
བར་བཀོད་པ་སློབ་གསར་ཡིད་གྱི་དགའ་སྟོན། གཟུལ་ལྷའི་
སྤྱི་རྒྱུ་རེའུ་མིག་ཐོན་པོའི་ ༩ མཁན་ཆེན་ཉི་མ་བསྟན་
འཛིན་གྱི་རྩེས་གྱི་ལེགས་པར་སྤང་སྤིད་གསལ་བའི་སློན་མེ།
མཁན་པོ་དག་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་དུས་གྱི་
འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་བཙུམས་པའི་བཤད་པ་མདོར་བསྐྱུས།
སློབ་བཟང་རྗེ་རྗེའི་གཟུལ་འཛིན་བརྟག་ཐབས་མཁས་པའི་
བཞད་གད་སྟུན་པོའི་དཔེ་རབ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། བདེ་
ཆེན་སློབ་བཟང་ཚོས་འཕེལ་གྱི་རྩེས་གཞུང་དཔྱོད་ལྔ་ཡིད་

པ་རྗེ་ཏཱ་མཛད་པའི་ཚེས་གཞུང་རྣམ་གསལ་འོད་གྱི་ཐིག་
ལེ། རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཚོས་རྒྱ་མཚོའི་ [1891-1945]
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་འཇུག་པའི་སློ། དུས་འཁོར་རྣམ་དག་
གི་ཚིག་རིག་རྒྱུད་འགྲེལ་ཞལ་བསྐྱུས་སོགས། ཡོངས་འཛིན་
སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ [1881-1944] གྱི་བདེ་ཆེན་ཚེས་
གཞུང་གི་སློང་འཇུག་ལྷན་ཐབས། ལྷོ་ལོ་༡༩༠༥ལོར་འཇུ་མི་
པམ་པས་(1864-1912)མཛད་པའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན།
ཡང་ཁོང་གི་ཚེས་སློར་ནོར་བུའི་སྤང་བ། ཚེས་གསར་ཐུབ་
བསྟན་མངོས་རྒྱན་ལ་དཔུང་བ། དུས་ཚེས་ངོ་མཚར་ཉི་མ།
སྐར་ཚེས་ཀྱི་སློན་འགྲོ་རིན་ཆེན་མེ་ལོང་། བསྟན་ཚེས་ཉེར་
མཁོ་སོགས། རྒྱ་ཞབས་དུང་སྐལ་བཟང་དགོན་མཚོག་རྒྱ་
མཚོའི་(1896--1960)དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས་སྤྱི་རོལ་
ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཚེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རིགས་ལྷན་སློང་
ནོར་མཁས་ཐུབ་དགོངས་རྒྱན། སྐར་ཡིག་རབ་གསལ་མེ་
ལོང་། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་གྱི་སློར་དང་ས་སྤང་འབྲས་
བཤད་སློག་རྒྱར་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། ལྷོ་ལོ་༡༩༢༧ལོར་

མཁམ་དབང་མཐུན་རབ་ལོ་རྒྱུ་ ། 1882-1962 ། ཚེས་
འགོ་གསར་དུ་སློབ་པའི་རིགས་སྣམ་སྟོང་ཐིག ། ཁོང་གི་སྐུ་
རིང་སྟེ་སྐུ་ལོ་ ༡༩༡༤ལོར་རྒྱལ་དབང་བཙུ་གསུམ་པས་སྣ་ས་
སྣམ་ཚེས་ཁང་གསར་བཙུགས་ཀྱིས་མཐུན་རབ་ལོ་རྒྱུ་
ཚང་དབུ་འཛིན་དང་སློབ་དཔོན་གཅིག་ལྷོགས་སུ་བསྐོས་
པས་སྣམ་ཚེས་གཉིས་ཀྱི་སློབ་མ་སྐྱེད་བསྐྱེད་དང་ལག་ལེན་
སློབ་མི་དཔོག་པ་གནང་། ལུག་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་
དབྱངས་འཆར་དང་། རྒྱ་ཚིས། རྒྱ་ཚིས། ལོ་ལྔ་ཞག་དུས་
ཀྱི་བཤད་པ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་
མོ་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས་པས་ཕན་སྐྱེན་མི་
དམན་པ་བྱུང་ལ་ད་ལྟའང་སྤྱི་རབས་པ་དག་གིས་རྒྱན་
སྐྱོང་བཞིན་ན་ལྟར་རོ། ། མདོར་ན་ཁོང་གི་སྣམ་ཚེས་
གཉིས་ཀར་སྐྱེས་ལྗོངས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་གོ། ། ། དུས་རབས་
ཉི་ཤུ་བའི་དུས་དཀྱིལ་གྱི་རྗེས་སུའང་མཁམ་དབང་ཚོ་ཏན་
ཞབས་དུང་རིན་པོ་ཆེའི་ ། 1910-1985 ། བསྟན་ཚེས་ཀྱན་
བདུས། མི་ཐུང་སྐུ་མའི་གོམ་འགོས། རབ་བྱུང་བཙུ་བདུན་

པའི་མིང་འདོགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་མདོ་ཙམ་ཞུས་པ། བོད་
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་གཏན་འབེབས་ས་ཆེན་གྲགས་
པའི་དགོངས་རྒྱུ། མཉམ་མེད་ཤེད་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་སངས་རྒྱལ་
པའི་དུས་ཀྱི་ལྷ་འཛིན་ཡར་བསྐྱོད་རི་མོར་བཀོད་པ་ལྟུག་
པའི་དགོངས་རྒྱུ། ལྷོ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཇེ་བཙུན་དམུ་
དགོ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོའི་ [1914-1993] རིགས་ལྡན་
མཚོད་པའི་འཇུ་མ་བེད་བྱེད་མཐུན་གྱི་ཉི་ལྷ་གཟའ་འཛིན་
རི་མོ་ནག་འགྲོས་ལྷ་བཀོད་པ་རིགས་ལྡན་མཚོད་པའི་མེ་
ཏོག་རིགས་ལྡན་འོད་སྤང་གི་བྱུར་རྒྱུ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ་
ལས་རྒྱ་མིག་ལྷ་མཚོའི་རེའུ་མིག་བསྐྱུས་པ་གཟའ་ཉིའི་སྐྱེ་
ནོར། ཕྱིས་རིག་སྐྱེ་བའི་དབང་ལྷུག་ཇེ་བསམ་གྲུབ་རྒྱ་
མཚོའི་ [1923-2006] སྐར་ཕྱིས་ཀྱི་འདུས་ནོར་བུ། བོད་
རྒྱ་སྐར་ཕྱིས་རིག་པའི་ཚིག་མཚོད། [ལྷ་མན་ཞིན་གྱིས་
ཁ་སྐོང་དང་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱུར་ཡོད། [སྐར་ཕྱིས་ཀྱི་དོ་སྐོང་
མདོར་བསྐྱུས་ [ཁོང་གིས་དུས་རབས་གསར་བའི་ནང་
འདིར་སྐར་ཕྱིས་ཀྱི་རི་མོ་བྱེད་ཕྱིས་དང་སྐོག་ཕྱིས་ལྷ་

བསྐྱབ་ཚུལ་གསར་བཏོད་དང་བསྟན་བཅོས་བཟམས་པ།
བུ་སློབ་བསྐྱབས་པ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྐར་ཕྱིས་རིག་པ་དུས་
གསར་ཅན་དང་འཇམ་གླིང་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཕྱག་རྗེས་
རྒྱབས་ཆེན་བཞག་ཡོད། །མ་ཚུ་དདུལ་རུའི་རྗེ་སྐལ་བཟང་
ཚུལ་བྲིམས་ ། 1925---1994 ། ཀྱི་དགོ་ལྡན་ཕྱིས་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཁས་གྲུབ་ཞལ་ལྷང་དཔྱོད་
ལྡན་འདོད་འདོ། ས་སྐྱང་དང་ཟླ་འཛིན་ཉི་འཛིན་སློབ་སྦྱོར་
བསྐྱོགས་འགའ་ཐོར་བུར་བཀོད་པ། མཁས་དབང་ཚུལ་
བྲིམས་རྒྱལ་མཚན་དང་བྱམས་པ་འཕྲིན་ལས་སོགས་ཀྱིས་
བསྐྱོགས་ཤིང་བཟམས་པའི་བོད་ཀྱི་ཕྱིས་རིག་ཀྱན་འདུས་
ཆེན་པོ་བོད་ལྡེའི་བདག་ཉིད་ཅན། ཤ་བོ་ཆོ་རིང་དང་སློ་
ཡངས་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་སྐར་ཕྱིས་རིག་པའི་རྣམ་
བཞག་རྒྱུ་བཅུགས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོ་བཟུ་སྐྱབས། རྗེ་ཤེས་
རབ་ཆོས་འཕེལ་ཀྱི་སྐར་ཕྱིས་རིག་པ་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་
ཚུལ། དུང་མིན་ཞིན་ཀྱི་དུས་འཁོར་ལྷགས་ཀྱི་སྐར་ཕྱིས་གོ་
དོན། ཆོ་རིང་ལྷ་མོའི་ལི་ཐོའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ཚུལ་

བྱིས་མ་ཚོས་སྒྲོར་གྱི་སྐར་ནག་ཚིས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྐྱུས་
ལྷ་ཉིག་ཐེང་བ། གཙང་དགོན་སློབ་བཟང་དར་རྒྱས་གྱི་དུས་
གྱི་འཁོར་ལོ་སློག་ཚིས་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ། སྟོན་གཙང་
དཔལ་ཆེན་རྒྱལ་གྱི་བོད་གྱི་ཚིས་གཞུང་བརྟག་ཐབས་ཤེས་
རབ་རལ་གྱི། རྩ་བུལ་སློབ་བཟང་གི་སྐར་ཚིས་རིག་པའི་བྱུང་
འཕེལ། བོན་རྒྱ་དགོ་ལེགས་རྩུན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་རིས་མེད་
བསྟན་ཚིས་ཡིད་གྱི་རྩུན་སེལ་སློབ་གསར་དགའ་བའི་མཛེས་
རྒྱན་སོགས་དང་། གཞན་སྐར་ཚིས་སྐོར་གྱི་དབྱུང་ཚོམ་
བསྐྱུངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་
དོ། །

ཐ་མར་དགེ་བ་མཚུག

མཚུག་བྱང་།

བྱང་ཕྱོགས་ཤམ་རྟེ་ལ་དང་འཕགས་པའི་ཡུལ། །
 གངས་རིའི་སྒྲོངས་སོགས་ཡུལ་ཁམས་དུ་མ་རུ། །
 སྐར་ཕྱིས་རིག་པའི་བྱང་འཕེལ་མདོར་བརྒྱས་ཤིག།
 དཔྱོད་ལྡན་དགོས་མཁོར་སྒོ་སམ་ངོས་སུ་བཀོད། །

མཚན་བྱང་།

བོད་ཀྱི་ངོ་མཚར་སྐར་ཕྱིས་རིག་པའི་བྱང་འཕེལ་མདོར་
 བརྒྱས་འདི་ནི་གངས་སྒྲོངས་ཤེས་རིག་ལོར་བུའི་སློབ་སྦྱང་
 གི་སྐབས་བརུ་གསུམ་པའི་མཐར་ཕྱིན་འཛིན་གྱར་ཉིན་
 རའི་སློབ་བྲིད་དང་འབྲེལ་ཏེ་དགེ་མིང་འཛིན་པ་སྒྲོང་ཡོན་
 ཏན་རྒྱ་མཚོས་སྒོ་སམ་ངོས་སུ་སྒྲོགས་པར་སྦྱར་བའོ། །

༢༠༡༠ ། ༥ ། ༥ ། ཉིན།

དཔར་བྱང་སྒྲིག་ཚིག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་དྲུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང། །
ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་ལུང་ལེགས་བཤད་བདུད་ཚི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྱེན་པའི་ནམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྒྲོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཚོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅས་འཇོམ་སྤིང་ཡངས་པའི་ཕྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་
སྒྲོན་ནམ་འདྲེན་ལྷུ་སེང་གའི་རིང་ལུགས་སྒྲོ་ཀུན་ནས་
རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་
དམིགས་ནས། བཤད་བསྐྱེན་གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་

རབ་ཅམས་དཔར་ཏུ་བསྐྱེན་དང་བསྐྱེན་འགྱུར་གང་ལ་
འང་སྐྱུར་ཚོག་པའི་དགོ་བསྐྱེད་སྐྱོན་ཚོག་ཏུ་བྱུག་འི་དགོ་
སྐྱོང་ཚོས་སྐྱ་བ་ངག་དབང་ལྷོ་བཟང་བསྐྱེན་འཛིན་གྱི་
མཚོས་སྐྱུར་བའོ། །